

ПОЛИТИКИНИ ЗАБАВНИК

50
ДИНАРА
1952

Година XXVI

Број 726

27. новембар 1965.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ ВЕКОБЕ

Писма у топовским куглама

Нека врста претече ваздушне поште биле су пошиљке писама слате у топовским куглама. Догодило се то пре 450 година.

За време бургундских ратова, 1474. године, Карло Смели је 11 месеци опседао град Рајс. Становници опседнутог града одржавали су везу с келским четам, које су им дошле у помоћ, писмима стављаним у топовску ђулад и испављаним изнад редова Карлових војника.

Ево садржаја једног таквог писма:

„Осмог маја 1474. године Страден и Зудерман пишу Даувеу и Клокну у Келну: Становници града Рајса

три пута су покушавали да помоћу ђулади пошаљу поруке, на жалост без успеха, јер су сва три ђулета пала у Рајну. Данас рано изјутра имали смо среће. Шаљемо копију писма у кугли. Примите к срцу тежак положај Рајса“.

Наведено писмо било је, вероватно, прво које је доспело онеме коме је намењено. Оно је требало да обавести за поведнике чета које су дошле у помоћ опсађенима да прва поштанска ђулад нису доспела тамо где су упућена. Занимљиво је да су још тада људи умели да пишу сажетим стилем који се данас употребљава за телеграме.

Ефикасно одауко

За време француског владара Луја XV (од 1715—1774) ушло је у моду да жене возе саме своје кочије, што је често проузроковало несрећне случајеве. Шеф јавне безбедности Аржансон издао је наредбу према којој ниједна жена испод тридесет година не може сама да вози. Кажу да се већ сутрадан на улицама Париза нису могле видети ниједне кочије којима је управљала жена.

У ОВОМ БРОЈУ:

КРЕСОВИ НАД СЛОВЕНАЧКОМ
НА ТРАГУ АПТЕШКОГ ВЛАГА
ФАНАСТИЧНА ПРИЧА
ШАХ
СПОРТ
БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ
ТАКО ПОЧИЊЕ ЈУТРО
ВАМБИЈЕВА*НОВОГОДИШЊА
АВАНТУРА
ДА ЛИ ЈЕ КРИВО СУНЦЕ
КАПЉА И МОРЕ
ШАРЕНИ КУТАК

Кроз нашу земљу ТИТОВА ПЕЋИНА У ДРВАРУ

ТИТОВА пећина у Дрвару лежи у брду Градини, на десној страни реке Унца. Улаз у пећину лежи 23 метра изнад равни око Унца, па се зато не види само из Дрвара, него и са планинских висова који су од пећине удаљени према југу до 10 километара. Отвор пећине је широк 6,20 и висок 7,20 метара. Пред самим улазом и делимично у пећини саграђена је мала дрвена зграда, слична оној у којој је боравио Тито (од почетка фебруара до 25. маја 1944. године). До ње се стиже степеницама усеченим у стене.

Пећина се састоји из три хоризонтална и три вертикална канала. Први хоризонтални канал („Канал колибе“ и „Железни канал“) сужава се према унутрашњости пећине код гвоздених врата ширина му је само 0,98 а висина 2,50 метра. На 30 метара од улаза почиње први вертикални канал, дубок 14,5 метара. Он се на дну рачва око великог бигреног салива, иза којег се

поново спаја у други хоризонтални канал („Канал великог салива“), дугачак око 15 метара. Дно му је покривено малим камењима (чашкама) у којима се сакупља капица (вода која се процеђује кроз пукотине). Други одсек се спушта готово вертикално 26 метара и прелази у трећи хоризонтални канал („Канал пред језером“). Овај је дугачак преко 14 метара. Он даље прелази у потпуно вертикални канал који је сличан бунару у коме се на дубини од 15 метара налази мало језеро. За време суша ниво воде у том језеру лежи 37,5 метара ниже од нивоа реке Унца, а 64 метра ниже од прага код гвоздених врата у пећини. После киша и за време отапања снега ниво воде се издигне за 64 метра и она тада избија из пећине и руши са висине од 10 метара градећи леп водопад. Тако је Титова пећина у Дрвару значајна не само као једно од познатих места из нашег народноослободилачког рата, већ и са гледишта крашке хидрологије.

ДАТ И У ТЕЛУ ПИНГВИНА

ДДТ, познато средство против штетних инсеката, откривен је у телу пингвина, галебова и риба на Антарктику иако у овим областима он никад није био употребљаван.

Биолог доктор Џон Џорџ који је прошле зиме испитивао ове антарктичке животиње у њиховој природној средини, установио је

такође да у телима антарктичких бескичмењака, као и у антарктичком снегу, нема ни најмањих трагова ДДТ-ија. Могуће је, тврди овај научник, да животиње које у мору живе стално (рибе) или повремено (пингвини, галебови) узмусе ДДТ у себе кад се нађу ван антарктичких вода.

ШЋЕЋИНСКА ЛАГУНА

Шћећинска лагуна, која се налази између Шћећина и Свињоујшћа, интересантан је природни феномен од велике важности за пољску науку и економију.

Лагуна је у ствари један од највећих резервоара воде у Европи. Површина воде износи 550 квадратних километара а дубина се креће од 2 до 9 метара. На неким местима вода је слана, што значи да лагуна има директну везу са Балтичким морем. Свака већа бура праћена ветром са севера убацује у лагуну слану воду која је тежа од слатке и зато остаје на дну резервоара. С друге стране, река Одра уноси у лагуну велику количину планктона, органских материја и других састојака који доприносе размножавању подводне флоре и фауне.

У лагуни живе истовремено и морске и речне рибе. Поред смуђа, јегуља, лососа или деверике, у рибарским мрежама могу се наћи бакалари или иверци који живе у Балтичком мору.

У овој лагуни се годишње улови око 2.500 тона рибе од чега готово 400 тона јегуља.

НАЈБРЖА УСЛУЖНА МАШИНА НА СВЕТУ

Најбржа услужна машина произведена је у Енглеској. Она служи за паковање бутера: за један минут направити 220 пакета бутера

Ripley's Вероватли или не!

Лисимах
(356 - 282. ПРЕ НАШЕ ЕРЕ)
ВОЈСКОВОЂА АЛЕКСАНДРА ВЕЛИКОГ БИО ЈЕ ЈЕДНОМ РАЊЕН У ГЛАВУ, ДА БИ ЗАУСТАВИО КРВ ИЗ РАНЕ АЛЕКСАНДАР МУ ЈЕ СТАВИО НА ГЛАВУ СВОЈУ КРУНУ. ПОСЛЕ АЛЕКСАНДРОВЕ СМРТИ ЛИСИМАХ ЈЕ ПОСТАО КРАЉ И ВЛАДАО ЈЕ ТРАКИЈОМ 28 ГОДИНА

НЕСТАЛНИ ВОДОПАД
ВОДОПАД ЛОХ КОН У ШКОТСКОЈ ВИСОК ЈЕ ПРЕКО 300 МЕТАРА, А ИПАК ЈЕ МАЛО ОНИХ КОЈИ СУ ГА ВИДЕЛИ ЈЕР ОН ПОСТОЈИ МАЊЕ ОД 30 МИНУТА И ТО САМО ПОСЛЕ ЈАКЕ КИШЕ

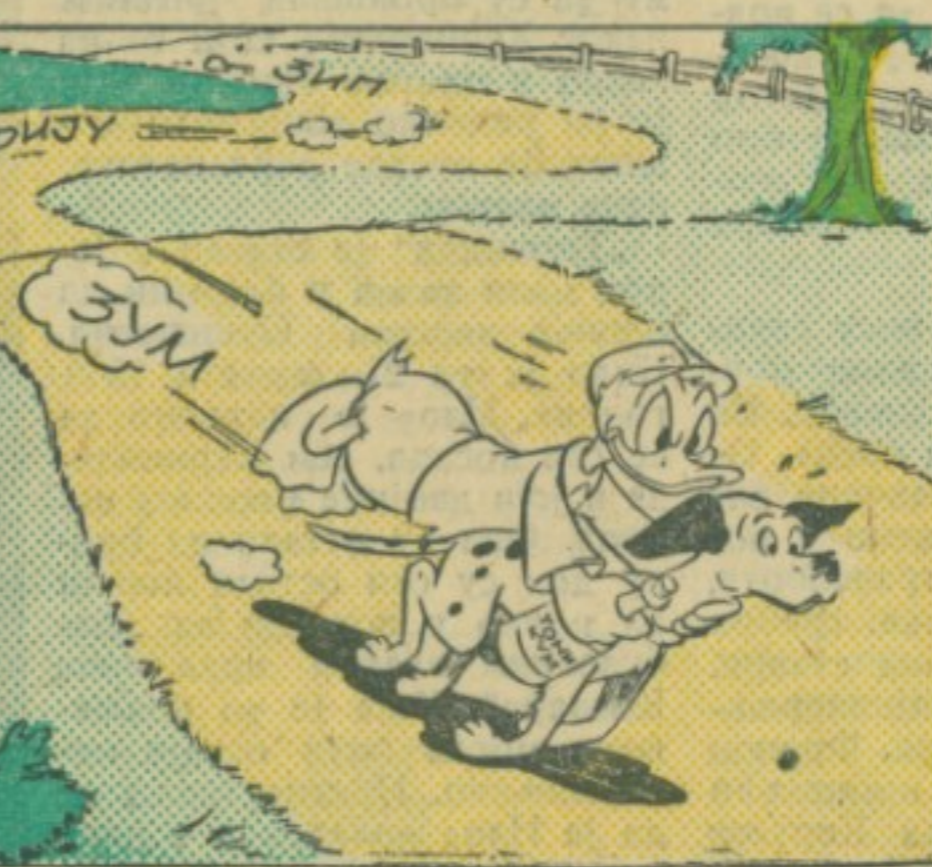
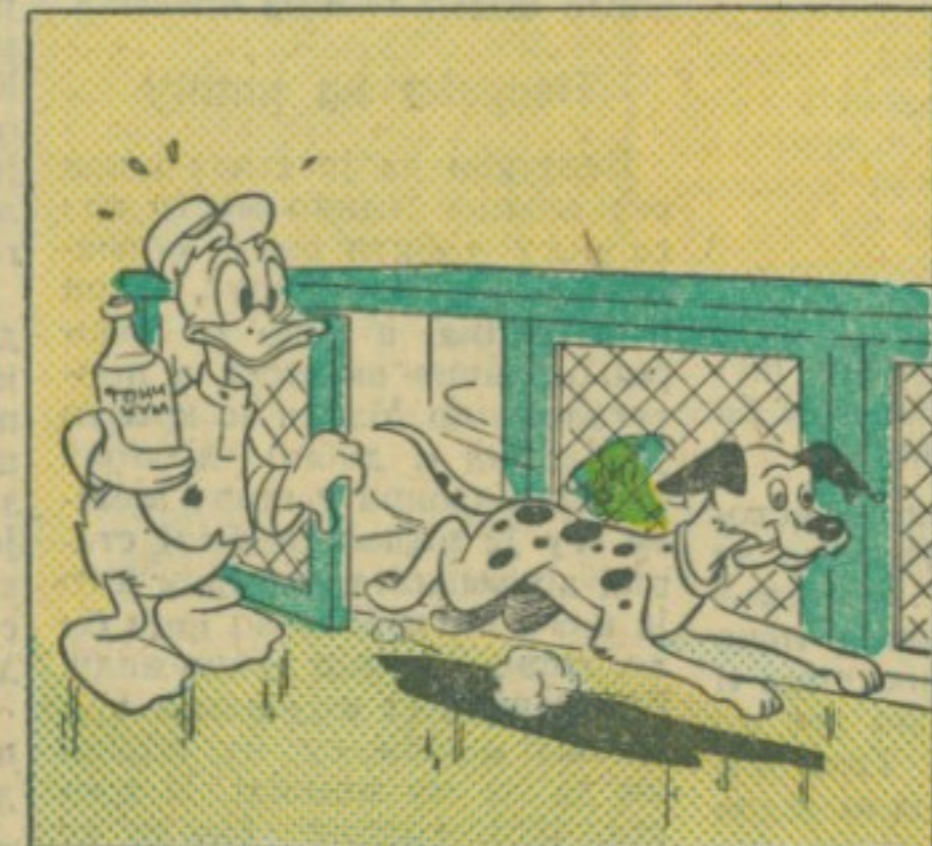
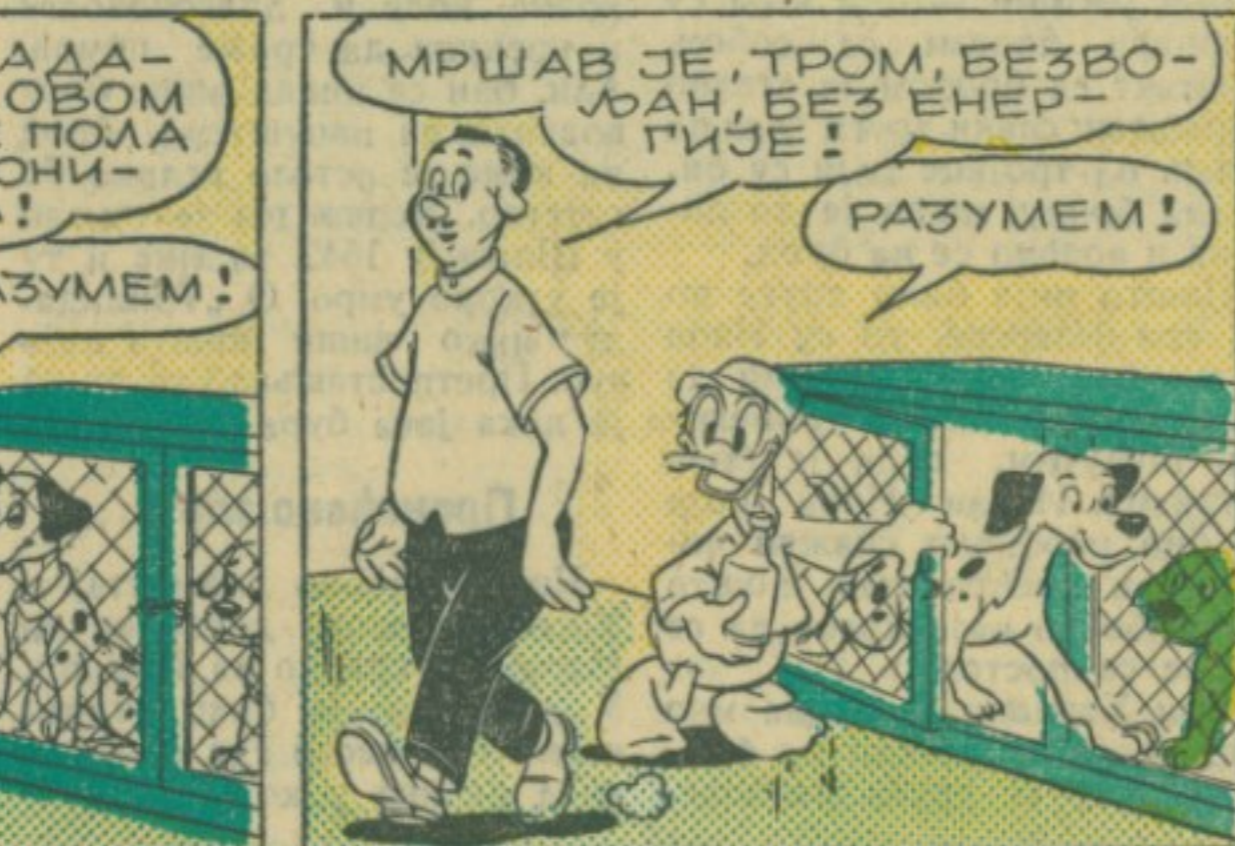
ЗВЕЧКА
БИВШИХ ЕГИПТСКИХ КРАЉЕВА ИМАЛА ЈЕ ОБЛИК КРУНЕ УКРАШЕНЕ ДИЈАМАНТИМА, А „КАМЕНЧИЦИ“ У ЊОЈ БИЛИ СУ РУБИНИ!

ПАЛМА ПУЗАВИЦА
(CALAMUS WIGHTII)
ИМА СТАБЉИКУ СЛИЧНУ ЛИЈАНИ И ТОЛИКО ДУГАЧКУ ДА СЕ, АКО НЕМА ДОВОЉНО ПРОСТОРА, РАБИЈА КАО ХАРМОНИКА

НАЈСТАРИЈИ ФИЛИМ НА СВЕТУ
ФИЛИМ НАБЕН У ЈЕДНОЈ МОГИЛИ У ПАЗИРИКУ (СИБИР) БИО ЈЕ ПОТПУНО ОЧУВАН ЈЕР ЈЕ ЛЕЖАО У ЛЕДУ 2.400 ГОДИНА!

ОЧИШЋЕЊЕ
ЗА ВРЕМЕ ЈАНУАРСКОГ ЖЕТВЕНОГ ПРАЗНИКА У МИСОРИ (ИНДИЈА) ЗЕМЉОРАДНИЦИ НАТЕРУЈУ СВОЈЕ КРАВЕ ДА ПРОТРЧЕ КРОЗ ПЛАМЕН ДА БИ СЕ „ОЧИСТИЛЕ“

7-18

WALT
DISNEYПАПА
ПАТАК

СПОРТ

Режисер Борис Ричков снимео је недавно филм о најмлађој олимпијској рекордерки, победници у првом пливању на 200 метара, ученици деветог разреда основне школе Гаљи Прозуменичковој. Ричков се у току припрема и снимања сирјатељно с младом спортисткињом тако да му је она чак показала свој дневник који је почела да води после Токија. Он је разговарао са Гаљиним тренером, њеним наставницима, другарицама...

В А СВОЈИХ шеснаест година ја сам већ много видела и, може се рећи, много доживела. Видела сам многе градове, како совјетске тако и стране. Искусила сам радост победе и горчину пораза... С једном девојчицом дружим се већ четири године, а с другом, тек што сам се упознала. Изгледало ми је да је нова другарица боља. Она се лепше облачи, уме лепше да се понаша с децацима. Али затим сам схватила да она читаво време жели да свима стави до знања да се то с њом дружи не било ко, већ светска рекордерка. Да, преварила сам се. И због те грешке умало нисам изгубила истинског, правог пријатеља.

Разговор с Гаљином другарицом

— Вероватно да је тешко дружити се са олимпијском победницом?
— Она је за мене била Гаља а то је и остала. Само сад често пугује. Седим тако сама у клупи и досадно ми је.

*

Одговарала сам алгебру.
Добила 5.
Ј. Ј. ме је похвалила.
Добила сам из алгебре 2.
По моме, Ј. Ј. је хтела да покаже да сам за њу исто што и сви остали ученици.

Разговор с наставником алгебре

— Решите, како Гаља учи?
— Математика јој иде веома лако. Готово не мора ни да учи. А на контролним писменим испитима успева чак да и другима покаже.

*

Сећам се свог првог путовања у иностранство. И још на тако одговорно такмичење као што је првенство Европе. Зар сам мислила онда да ћу кроз годину дана морати да радим неколико пута више? Јер, онда ми се чинило да већ радим и тренирам веома много. Када се сад сећам свог првог путовања покушавам да замислим каква сам онда била. Сећам се свог првог банкета у иностранству. Неколицина странаца позивали

ДНЕВНИК НАЈМЛАЂЕ
ОЛИМПИЈСКЕ ПОБЕДНИЦЕ

су ме на игру, али ја нисам играла. Чинило ми се да сам премала, па сам их одбила. Чак сам и раније отишла с банкета. Отишла сам да спавам. Како ми је то сада смешно! Вероватно због тога што је веома пријатно сећати се детињства.

Дошло је писмо из Јапана од Норико. И поново сам разгледала фотографије снимљене у Јапану. Дуго нисам могла да заспим. Увек је пријатно сећати се победе. Много је већ прошло од тада, али се добро сећам токијског старта.

Дошли смо у базен рано. Не волим да гледам како други пливају јер се нервирам. Али, нисам имала шта друго да радим. Јелена Лукијановна ми је казала: „Иди, Гаљка, одспавај мало“. Ја сам отишла, нашла себи место и легла. А онда, отварам очи, а Јелена Лукијановна ми говори: „Време је, Гаљка“. Спавала сам готово два часа. Пред сам почетак Јелена Лукијановна ми је казала: „Главна је од самог почетка правилно лећи на воду и направити добар заокрет“. А затим, имам једну ману: кад пливам, држим се саме ивице стазе. Назад су нас позвали на старт. Пришла сам постољу и осећам како ми дрхте руке. Покушавам да то сакријем, смејем се, причам било шта. Противнице не смеју да виде да се бојим. А онда крајњом ока видим како Гримерова зева, затим Шведанка, а за њом и све остале. Аха, мислим, и ви се мене бојите. Када се, нервирам и ја зевам. Затим је наређено: „На старт“. Стала сам на постоље а у глави опет она мисао: правилно лећи на воду и направити добар заокрет. На победу нисам ни мислила. Пливати је било лако. После 150 метара видела сам да сам одмакла напред. Али, још нисам веровала у то да ћу бити рекордерка. Тек на 25 метара до циља схватила сам да ћу победити...

Разговор с тренером

— Јелена Лукијановна, које су најбоље Гаљине особине?
— Видите, Гаља је по својој природи борац. Још кад је имала 12—13 година такмичила се са одраслима и није падала духом кад је бивала побеђена.

По моме мишљењу човек не може да истовремено посвети исту пажњу разним пословима. То могу само изузетни људи у које ја не спадам.

Разговор с Гаљом

— Ти већ имаш све титуле о којима може да сања спортиста. Можда би требало да напустиш пливање и да живиш као све друге девојчице?

— Не могу да замислим како би било могуће не пливати. Било би ми некако празно. Као да сам отишла у пензију.

Све ми се више свиђа новинарски позив. Шта је то новинар? То је човек који много зна, који се среће с људима разних занимања, склоности, гледишта. Али, да бих постала новинар треба много да радим. Пре свега, треба што је могуће више да читам и бавим се руским језиком. Обећавам да ћу стремити том циљу. Чини ми се да је новинарство најправилнији пут у мом животу. Желим да пишем о спорту који ми је толико дао.

Разговор с Гаљом

— А зар се не бојиш да ће до Олимпијаде у Мексику стасати нове девојке с којима ће ти борба бити тешка.

— Ако се и не квалификујем за Мексико ипак ћу ићи на олимпијске игре као бивша рекордерка или, можда, као... репортер...

*

Уопште немам времена да пишем, спремам се за испите. Од такмичења у Ташкенту прошло је свега неколико дана, али ми је о томе некако тешко да пишем.

Путовање у Ташкент било је дивно. Са чекали су нас с букетима пламеног цвећа. А 9. маја били смо на војној паради. Сурадник сам се припремала за такмичење које је почињало у 6 часова изјутра. Тог дана требало је да пливам 200 метара. Противнице су ми биле исте као у Москви. Нервирала сам се пре старта. Ја се увек нервирам пре почетка, чак и онда када изгледа да ћу победити као од шале. По моме, човек који се пред старт не узбуђује — то је човек коме је свеједно каква ће бити резултат његовог рада. Нервирала сам се и због тога што сам хтела да постигнем бољи резултат. Уопште нисам у доброј форми.

Други дан. Он је, као и први, протекао у припремама за такмичење. Али, пре старта сам се мање нервирала но претходних дана, можда због тога што сам сматрала да сам своју главну стазу, 200 метара, савладала и да ћу 100 метара препливати без напора. Дана не схватим зашто сам тако рачунала. Чињеница је да сам на старту била готово спокојна и — ево резултата: на тој стази учествовала је Светлана Бабињина и њој је успело да постави нов светски рекорд, а ја сам изгубила. Од срца се радујем због Светлане и њеног тренера, али јој истовремено мало и завидим на успеху.

Разговор с тренером

— Може ли Гаља да победи у Мексику?
— Мислим да може.

После 38 година трагања, један лекар најзад је наишао на траг блага Ацтека које лежи сакривено преко 400 година

НА ТРАГУ АЦТЕШКОГ БЛАГА

зад успео да реши др Марки после много година трагања.

Несрећа на копну

Верујући да је стара шпанска архива једино место где се могу добити нека обавештења о „Тринидаду“, Илоа и осталима, а како је говорио одлично шпански и португалски др Марки је кренуо у Мадрид и добио дозволу да мало завири у стару архиву. Ту је нашао безброј старих докумената, али оног што је њега интересовало није било. Ипак, он није губио наду. Распитивао се код неких пријатеља и они су му обећали да ће му помоћи. И заиста, 1951. године јавили су му да су пронашли дневник неког Хернандеза који се налазио у пратњи Илоа у који је он редовно записивао доживљаје посаде лађе натова, рене златом.

„Тринидад“ је стигао у један мали залив у близини наше вароши Оушенсанд. Било је то 21. августа 1540. године. Илоа је наредио да се сва посада, сем Хернандеза и још двојице морнара искрца. Они су остали на броду док су сви остали пошли на копно у потражи за „фабулозним златом краљевине Квизара“. Која је то краљевина могла бити остаје необјашњено. Претпоставља се да је Илоа поверовао у неку легенду која је у то време често препричавана.

Илоа је повео са собом 25 људи и пет жена и кренуо ка обали језера које се налазило тридесет километара од обале. Поред језера постојало је једино урођеничко село. Доморци су се брзо спрјетали са морнарима, да-

вали им храну у замену за разне јевтине украсе које су морнари понели са собом. Контакт са бродом је стално одржаван; сваки други дан по један од тројице који су били на броду, ишао је до логора и враћао се на брод.

Пошто није било друге воде сем језерске, то су Илоа и његови људи морали да пију ту воду као и урођеници. Међутим, вода је била загађена. И сам Илоа који је био необично снажан човек већ трећег дана пошто се разболео није могао да се дигне са постеље.

Сем Хернандеза и два морнара који су остали на броду сви су се други разболе-

ли, а Хернандез је извршио наређење господара: злато и друге драгоцености закопао је под једно дрво, нешто даље од пећине. Осим тога Илоа је наредио да се умрли морнари сахране у заједничкој гробници. Илоа, који је последњи умро засебно је сахрањен. Од целе групе само су Хернандез и његова два пријатеља остали живи.

Пошто њих тројица нису могли сами да управљају великом лађом, узели су један чамац, у њега ставили нешто хране, воде и драгоцености и кренули да траже помоћ. Али, они се никад више нису вратили на напуштени брод на коме је остало велико богатство. Хернандез је стигао у Шпанију 1542. године и ту је ускоро умро. О „Тринидаду“ нико више ништа није чуо. Претпостављало се да га је нека јака бура потопила.

Пронађено злато

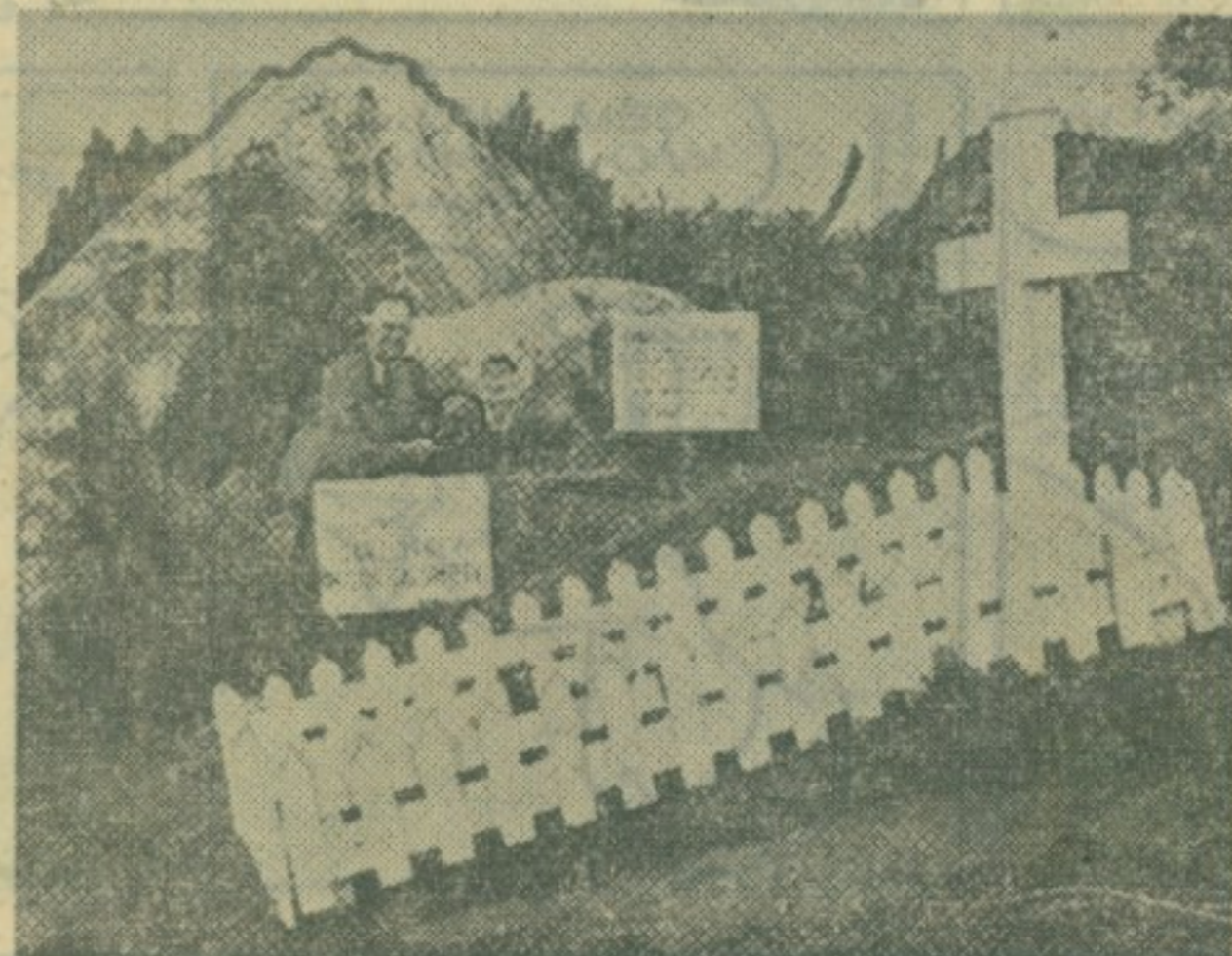
Чим је добио извештај о Хернандезовом дневнику др Марки је кренуо за Мадрид. У дневнику је било тачно назначено место где се налазила пећина у којој су мор-

тражи пећину. После неколико дана трагања успех је био потпун. Др Марки је нашао тачно 24 лобање људи и 4 лобање жена од којих је једна била поломљена од удара као што је Хернандез описао у свом дневнику. Али, злата ту није било.

Већ у Мадриду др Марки је приметио да недостају неке странице дневника. Он је претпостављао да их је неко отцепио заједно са скицом места где се налазило злато. Крајем 1957. захваљујући трагању његових пријатеља, добио је др Марки једно пре поручено писмо са скицом и страницима које су недостајале и тачним описом места где се благо налазило. Најзад после толиких година труд се исплатио. Наоружан једним детектором и потребним алатом са још тројицом пријатеља др Марки је одмах кренуо на посао. Није било потребно много лутања. Детектор је одмах почео да реагује чим су се приближили месту.

Одмах су почели да копају и брзо су наišли на златни новац. Вода је била однеда највећи део земље испод које је новац лежао. Укупно су пронашли око 2.000 златних новца и то римских, енглеских и шпанских златника. Новац је лежао закопан тачно 417 година, али је био чист као да је ту јуче стављен. Његова вредност цени се на преко 250.000 долара.

Др Марки сматра да је пронашени само новац који су морнари понели са собом а да главна количина још лежи у иструзелом броду „Тринидаду“. После тога отпочело је трагање за златом са брода. Многобројни гњурци узалуд су покушавали да пронађу олуштине брода. У лето 1961. године једна девојка аматер-гњурца пронашла је десетак златника из истог времена из којег су потицали и златници нађени на копну. То је за др Маркија био сигуран знак да је на добром путу. Како су златници пронађени на око 200 метара од обале може се очекивати да гњурци, који се припремају да претраже целу околину, пронађу и сам брод и зато на њему. Вероватно је да се брод налази испод дебелог слоја песка, па га је зато тешко наћи.

Др Марки поред пећине где су пронађене лобање морнара из гроба у који их је сахрањивао Хернандез

ли. Ова тројица нису узимали храну и воду од урођеника и то их је спасло. Како се болест све више погоршавала Илоа је наредио Хер-

нандезу да покупи све злато и друге драгоцености које су морнари имали код себе и да их сакрије на сигурно место. Када оздраве они ће га лако узети.

ДОКТОР Цозеф Марки, иначе лекар, у последње време постао је чувен као детектив-аматер. Он је после 38 година трагања најзад нашао део ацтешког алата које је опљачкао Франциско Илоа, десна рука шпанског освајача Кортеза. Вредност блага цени се на преко 10 милиона долара, али је то само један део. За осталим, већим делом, још се трага и верује се да ће и оно ускоро бити пронађено.

Др Марки има два доктората: из медицине и филозофије. Али поред тога он се још од ране младости бави археологијом, сваки слободан тренутак проводио је у природи трагајући за старим предметима. Обишао је готово цео свет, а у Кини је боравио више пута. Када се 1927. године налазио у близини вароши Оушенсанд, неки фармер му је показао кости које је нашао на својој њиви. У ствари то је била једна лобања са неколико других костију. Др Марки је послао на испитивање лобању и немало је био изненађен кад је добио извештај да је то лобања белог човека и да је стара најмање 400 година.

Ко је могао бити тај човек који је стигао на пацифичку обалу само 40—50 година пошто је Колумбо открио Америку. У то време цео тај крај

био је обрастао густом шумом и сем урођеника није било других становника.

Пажљивом студијом историје др Марки је утврдио да је Кортез, после освајања Мексика 1521. године у неколико наврата одлазио тамо и опљачкао немилосрдно све до чега је могао доћи. Тако је 1540. године предводио један поход. Међутим, услед болести он је морао да се врати у Шпанију док је експедиција, која се састојала од два већа и једног мањег брода, отпловила под заповедништвом његовог официра Франциска.

Посаду бродова нису сачињавали професионални морнари већ богати племићи. Експедиција је имала среће. Отете су велике количине злата које је претопљено у полуке ради лакшег транспорта, затим драгог камења, сребра и других скупоцених ствари. Али мада је био најповерљивији Кортезов човек, Франциско Илоа није ни помишљао да то благо преда Кортезу већ је намеравао да га задржи. Зато је све благо направио на велику лађу „Тринидад“ чију је команда сам одабрао, док је остале две лађе послао у другом правцу. Од тог тренутка ништа се више чуло за „Тринидад“, Илоа и огромно богатство. Шта се са њим десило? Тајну је нај-

СЛУЧАЈ ОДБЕГЛОГ РОБИЈАША

Из казненог завода побегла је опасан преступник. Данас је одбегли робијаш успевао да остане непримећен, али му је на крају крајева инспектор Вернер ушао у траг. Сместа се дао у потеру. У једном селу инспектору и његовом помоћнику испри-

Поново доносимо неколико кратких детективских прича-загонетки у којима се појављује ваш стари познаник инспектор Вернер. Верујемо да сте од њега већ научили да на сваки податак дат у причи и на цртежу уз њу обратите пажњу и да ћете, на основу њих, успешно решити сваки задатак. За оне којима то није пошло за руком одговоре дајемо на 14. страни.

чали су да је заиста неки не знанац прошао туда пре 15 минута и да је отишао према њивама. Да, незнанац као да личи на човека на слици коју је у рукама држао инспектор Вернер.

Инспектор и његов помоћник похитали су у означеном

правцу. Угледавши у пољу чо века који је жњео лан, инспектор га је још издалека запитао:

— Хеј, пријатељу! Да ли је овуда малочас прошао висок, плећат мушкарац?

— Можда је и прошао. Не могу вам ништа одређено рећи. Немам ја времена да загледам сваког ко прође овуда — одговори човек и не дижући главу с посла.

— Велики ти хвала — довикнуо му је инспектор протрчавши крај њега. Међутим, наједном је застао, муњевитим покретом извукао револвер из чепа и баacio се на чо века који је и даље жњео лан.

— Руке увис! Умало ниси и мене преварио. Али, овог пута, уважени, није ти успело да умакнеш!

На основу чега је Вернер закључио да је пред њим одбегли робијаш?

Вернер и плашљиви муж

— Јуче сам се вратио кући с посла нешто раније но обично. Тек што сам сео за сто да вечерам кад је изненада нешто треснуло у соби моје жене. Полетео сам у њену собу и угледао на полу стару, скупоцену вазу до које је мојој жени необично стало. Ваза је била разбијена. У том тренутку из собе је истрчао неки човек. Потрчао сам за њим. Али, чим сам се нашао на улици заматла су ми стакла на наочарима. Знате и сами да су вечери већ прилично хладне. Спотакао сам се о грабље, пао и — изгубио незнанца из вида. Преклињем вас да нађете провалника. Јер он је, очигледно, намеравао да нас покраде. Поред тога, како да објасним жени... а она се данас враћа од родитеља... како се ваза разби-

— Не могу да разумем, господине, како се можете толико бојати своје жене. Ви покушавате да ме доведете у заблуду; измислили сте и неког провалника и да сте падли, мада би било много јед-

ноставније да признате својој жени да сте случајно разбили вазу.

На основу чега је инспектор Вернер закључио да је прича о провалнику измишљена?

Крађа и шахисти

У ХОТЕЛУ „Зелена Јела“ све је било спремно за велики банкет. Најстарији келнер је последњи пут отишао у подрум да би још једном проверио је ли припремљено довољно вина. И наједном... ужас! Недостајало је више од половине боца најскупљег вина!

Инспектор Вернер, који се сасвим случајно нашао у том граду, одмах је стигао у хотел и лагано се истраге. Испитао је редом директора хотела, шефа сале, келнера, куварца и све хотелске госте који су се нашли у близини.

Ништа није успео да дозна. Настављајући истрагу, инспектор Вернер је завршио у једну од малих хотелских са-

ла где су гости обично играли шах. Два мушкараца која су се у њој налазила играла су шах и инспекторов долазак очигледно их је прекинуо у игри. Они су шаховски мајстори, изјавили су, и дошли су у овај град на шаховски турнир који треба да почне за неколико часова. Пошто су допутовали раније но што је потребно одлучили су да мало тренирају и, ево, већ неколико часова не излазе из сале.

Вернер је већ хтео да им се извини и крене даље кад је обратио пажњу на један детаљ који је довео у сумњу њихову изјаву.

Шта је изазвало Вернерову сумњу?

ВЕНЕРА И РУКАВИЦЕ

Играјући се једном на обали мора блиставом шкољком, богиња Венера посекала је прст. Одмах су притрчале младе богиње и увиле јој уским тракама од ланеног платна не само тај прст, већ читаву шаку. Богиње су то урадиле тако вешто да се завој уопште није примећивао. Тако је постала прва рука, вица.

То је, разуме се, само легенда. Прве праве рукавице почели су да носе у 13. веку Венецијанци. У почетку су их правили од чипке. Венеција је постојбина и нарочитих рукавица „украшених“ невидљивим ампулама са отровом. Помоћу таквих рукавица венецијански племићи ослобављали су се својих непријатеља. Ето због чега се ускоро појавио обичај да се при руковању рукавице скидају.

WALT DISNEY Бамбијева НОВОГОДИШЊА Авантура

СМРТ ПРВЕ СТУАРДЕСЕ

Жена која је „изумела“ позив стјуардесе у авионима и била прва стјуардеса, умрла је недавно као шездесетогодишња старица у Тер Оту, у америчкој савезној држави Индијани.

Пре 35 година болничарка Елен Черч Маршал дошла је на идеју: путовање авионима биће много пријатније ако се о путницима буду, старале младе и увек љубазне девојке. Своју идеју Елен је продала једној америчкој авионској компанији која је њу одмах узела у службу. Као прва стјуардеса она је 15. маја 1930. године летела једним тромоторним авионом типа „боинг“. За време тог првог лета бринула се о удобности једанаест путника.

БЕСМИСЛЕНИ РЕКОРДИ

Педесет осмогодишњи Американац Дикси Бленди преседео је сто дана и ноћи на малој платформи на врху једног јарбола. Тиме је Бленди потукао досадашњи и свој и светски рекорд у седењу на јарболу који је износио 79 дана. Своју нарочито конструисану катарку Бленди је поставио усред једног забавног парка у Копенхагену.

Када је сишао са катарке, Бленди је био богатији за око 20 милиона динара: толико је добио од управе забавног парка. Пре повратка у САД Бленди је изјавио да намерава да постави још неколико светских рекорда.

„Најпре ћу 25 дана да возим бицикл, затим ћу 50 дана непрекидно да останем за воланом аутомобила, и на крају ћу без престанка да се пењем уз неки брег и силазим низ њега, све док не постигнем број успона којим се не може похвалити ниједан други човек“.

Дикси Бленди је од постављања бескорисних рекорда створио себи занимање. На ту идеју дошао је случајно. Једном је Бленди оправљао нешто на врху једног јарбола за истицање заставе и — заспао на пречки. Када се пренуо из сна угледао је гомилу света окупљеног око јарбола. То му је дало идеју да се више новца може извући из људске radoznalosti него из — рада.

ЉУДИ И ЖИВОТИЊЕ

У Немачкој је недавно испитано јавно мишљење о љубави људи према животињама. Анкета је извршена међу 20.000 особа оба пола да би се сазнало којим су животињама из зоолошког врта најближи мушкарци а којима жене. Одрасле особе највише воле мајмуне, а после њих слонове, медведе, фоке, јелене, орне и птице. Жене нарочито показују велике симпатије према мајмунима, док мушкарци више воле дивље звери: лава, тигра и леопарда.

Показало се да мали број људи воли змије, гуштере и крокодиле. Одрасли не воле много ни жирафе, камиле и ламе, али зато ове три животиње воле деца.

СЛИКА ЗЛА СРЦА

Врба, гледајући да три свакога, који покрај њега прође, закаче за хаљине, упита га:

— Зашто туђе хаљине вучеш к себи и зар су ти потребне.

— Нису мени потребне хаљине, одговори трн, него ми је мило да их дерем и парам.

Ова басна је слика зла и пакосна срца које без икакве користи налази проклето задовољство да другоме зло и штету наноси.

Уређује: Паја Патак

Штеди снагу

На часу физкултуре дечаци леже на леђима и сви раде вежбу звану „бицикл“. Само Паја лежи мирно и не покреће ноге.

— Зашто и ти не тераш бицикл? — пита га наставник.

— Мени то није потребно јер ја сад идем с бициклом низбрдо па не морам да окрећем педале.

Зна шта га чена

— Мићо, како ти се допада штоф за моје ново одело? — пита Мићи сестрића.

— Одличан је — одговори Мића.

— Ти га ниси честито ни видео. Погледао си само наличије.

— Па ти знаш, ујка Мићи, да ја увек добијам твоја преврнута одела. Мене занима она страна која ћу ја да носим.

Штедише

Једног лета одлучио је Паја да помаће на 15 дана Гају, ње комарац да уједе коприву?

Влају и Рају са неком дечјом колонијом на логоровање. Размишљао је: „Деци ће логоровање користити, цена није висока јер се уплаћује свега десет хиљада по детету, дисциплина је кажу на висини, а и ја ћу се одморити од њих и њихових несташлука“. Није прошло ни пет дана од њиховог одласка кад је Патак примала дописницу у којој је стајало:

„Драга тета Пато, реци ујка Паји да знамо како ће идућег лета моћи да уштеди 30 хиљада динара. Воле те Раја, Гаја и Влаја“.

Умесно питање

На часу зоологије наставник говори о комарцу. Кад је завршио предавање каже:

— Децо, ако вам нешто није било јасно или ако желите да знате нешто више о овим инсектима који нам често загорчавају летње вечери, слободно питајте.

На то се диже Влаја и запита:

— Објасните ми само нешто, молим вас. Ако комарац слети на коприву да ли ће коприва ожарити комарца или ће комарац да уједе коприву?

Радар и за кишу

Једна америчко-јапанска научна експедиција која на Хавајима проучава настајање топлих тропских љускова, опремљена је специјалним радарским уређајем помоћу којег може тачно да се измери чак и величина водених капи у кишосносним облацима. Поред тога, апарат истовремено мери брзину којом кишне капи падају, правац и брзину ваздушних струјања као и промене у кишним облацима. Стручњаци тврде да овакви радарски уређаји имају све већи значај у метеорологији, нарочито за доношење средњорочних временских прогноза.

КИТ ОНЕСПОСОБИО БРОД

Совјетски брод за лов на китове „Циклон“ нашао се беспомоћан усред северног Пацифика, неспособан за маневрисање, и то стога што га је оштетио један кит — главата уљешура. Осамнаест метара дугачког морског цина погодио је непренизно усмерен харпун и то је толико раздражило кита да је налетео право на брод. „Циклон“ је морао бити одвучен на оправку.

КЊИГА БЕЗ ЈЕДНОГ СЛОВА

Карлосу Ибањезу, књижазу из Барселоне, досадило је да увек продаје само књиге других људи. Наљутно се и почео сам да их пише. Писао је, писао и написао укупно 23 књиге: онолико књига колико у шпанској азбуци има слова. А сад тек долази оно најзанимљивије: у свакој од својих књига Ибањез је потпуно изоставио по једно слово. „Најтеже је било одрећи се слова „а“ — каже данас, после обављеног посла, овај необични аутор чије су књиге нашле читалачку публику.

ПУТЕМ МИЛОСКЕ ВЕНЕРЕ И МОНА ЛИЗЕ

Ових дана креће и талисерија из музеја у Бајеу, у Француској, за Америку где треба да буде привремено изложена, попут Милоске Венере у Јапону (прошле године) и „Боконде у САД, 1963. године.

Ова чувена зидна слика која потиче из 1033—1092. године, представља вредно уметничко дело а на њој је приказано освајање Енглеске од Нормана.

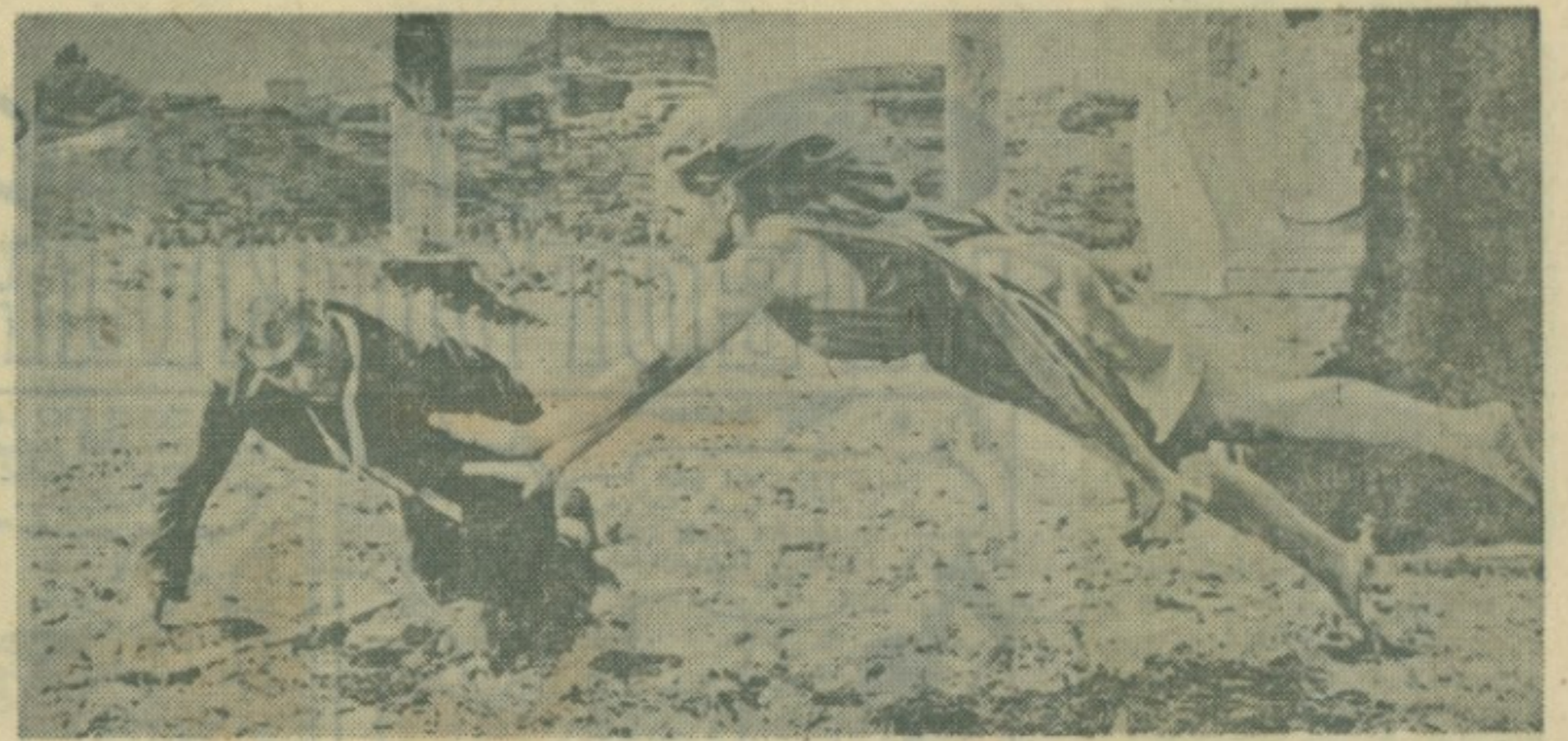
Тапет је дугачак 70 метара а на њему је приказано 626 људи, 190 коња, 35 паса, 506 разних животиња, 37 судова, 37 споменика, 37 дрвета или група дрвећа у бојама од брикирвене до сивоплаве, преко зелене, плаве, црвене и светложуте.

ДОСЕТЉИВИ ПРЕДСЕДНИК

Председник општине једног малог места у округу Ардеш у Француској недавно је био позван да пресуди у спору који се води између његова два сељана: коме припада једна овца са густим руном.

Да би спор решио на најповољнији начин председник нареди да обојица изведу своја стада оваца на јавни трг а он испред себе стави спорну овцу. Тада из једног од стада изађе јагње и поче да сиса овцу коју је држао председник. Свима присутнима било је јасно чија је овца.

ДЕЦА ИЗ НОВЕ ШУМЕ

ЏУДО 2000. ГОДИНЕ

Последњи кадрови научно-фантастичног филма „Десета жртва“, довели су познате глумце Урсулу Андрес и Марчела Мастојанија на римске рушевине Остиа Антика. Радња филма догађа се 2000. године и Марчело треба да постане десета жртва модерне амазонке. Урсуле Међутим — они се заљубљују једно у друго. Да би видели ко ће из ове игре љубави и смрти изаћи као победник они се боре убилачким оружјем у супермодерном џудо стилу. На крају побеђује љубав, која на срећу наставља да живи у свету 2000. године.

ПРИРОДА ЈЕ БОЉИ ЛЕКАР ОД ЧОВЕКА

Један фармер у Тексасу нашао је лане које се тешко повредило прескачући жичану ограду и преврио му рану. Али, само што се он удаљио, лане је скинуло завој, затим језиком склонило длаку од места где се повредило и легло на сунце. Неколико дана касније оно је било потпуно здраво што свакако не би био случај да га је фармер и даље лечио.

Припитомљена веверица скачући сломила је ногу. Власник је хтео да јој помогне и да јој стави ногу међу две дасице као што је то лекар учинио кад је његово дете сломило ногу. Међутим, веверица се није дала лечити, лежала је неколико дана мирно и нога је сама зарасла. Уопште животиње на разне начине брину о свом здрављу. Многе од њих стављају чисто лишће на рану и тако је заштитију од прљавштине. Медвед обично преко лишћа ставља једну врсту иловаче која убрава зацеливање. Мајмун зауставља крв на тај начин што притиска место око ране рукама, а затим ставља чисто лишће преко повреде.

И птице се у таквим случајевима такође довијају на разне начине. Дивља хурка кад сломи крило изабере добро сакривено место и, пошто обезбеди нешто хране, остане ту неколико дана док јој крило не зацели. Детлићи стављају иловачу око сломљене ноге, односно чине исто оно што и лекари који облажу преломљени део тела гипсом. Повређена дивља животиња одлази на неко забито место, ту бира одређену врсту специјалних трава које једе и тако се лечи. Мачке и пси једу траву када се не осећају добро, дивљи медведи купине и јагоде, а јелен младу кору дрвећа и гранчице.

И птице и животиње с непогрешивом тачношћу знају које траве лече коју болест. Индијанци су справљали лекове од трава посматрајући управо животиње. Видели су како медведи ваде корење папрати и једу га кад су бо-

Истог тако животиње и птице добро знају кад коју храну треба јести. Са променом сезоне мења се и исхрана. Јелени ће превалити и стотине километара да нађу воду у којој има креча који је неопходан за растење рогова. Без креча рогови закрвљају а они су им и те како потребни за одбрану од старог непријатеља — вука.

И птицама је потребан креч за формирање љуске на јајету. Зато многе птице преваљују и по неколико стотина километара да би дошле до морске обале где лови шкољке које их снабдевају потребним кречом.

Судићи по свему овоме изгледа да су људска бића током историје имитирала животиње у лечењу: коришћење разних биљки и трава, чист ваздух и потпуни мир су и данас важни услови да се излечи нека болест. Само, човек је пронашао нове, ефикасније лекове док су животиње и птице остале и даље код својих старих емпирских лекова.

Кад има температуру животиња изабира место поред реке у дебелом хладу. Тамо лежи у миру, пије стално воду а не једе готово ништа све док се не излечи. Међутим, кад животиња пати од болова костију она тражи место где има доста сунца као да зна да је топлота најбољи лек за лечење разних реуматичних обољења.

Гризли медведи кад остане радо се купају и то чине од раног пролећа па све до касне јесени. После сваког купања они се осећају много свежији и расположенији. Очигледно да и они знају за рекреацију. И друге животиње као и птице воле да се купају. Њима купање користи да се ослободе разних инсеката који се завуку у длаку или перје одакле их је тешко отерати. Кад се деси да у близини нема воде животиње и птице се „купају“ у песку или прадини, па чак и блату. Главно је на неки начин отерати љезе.

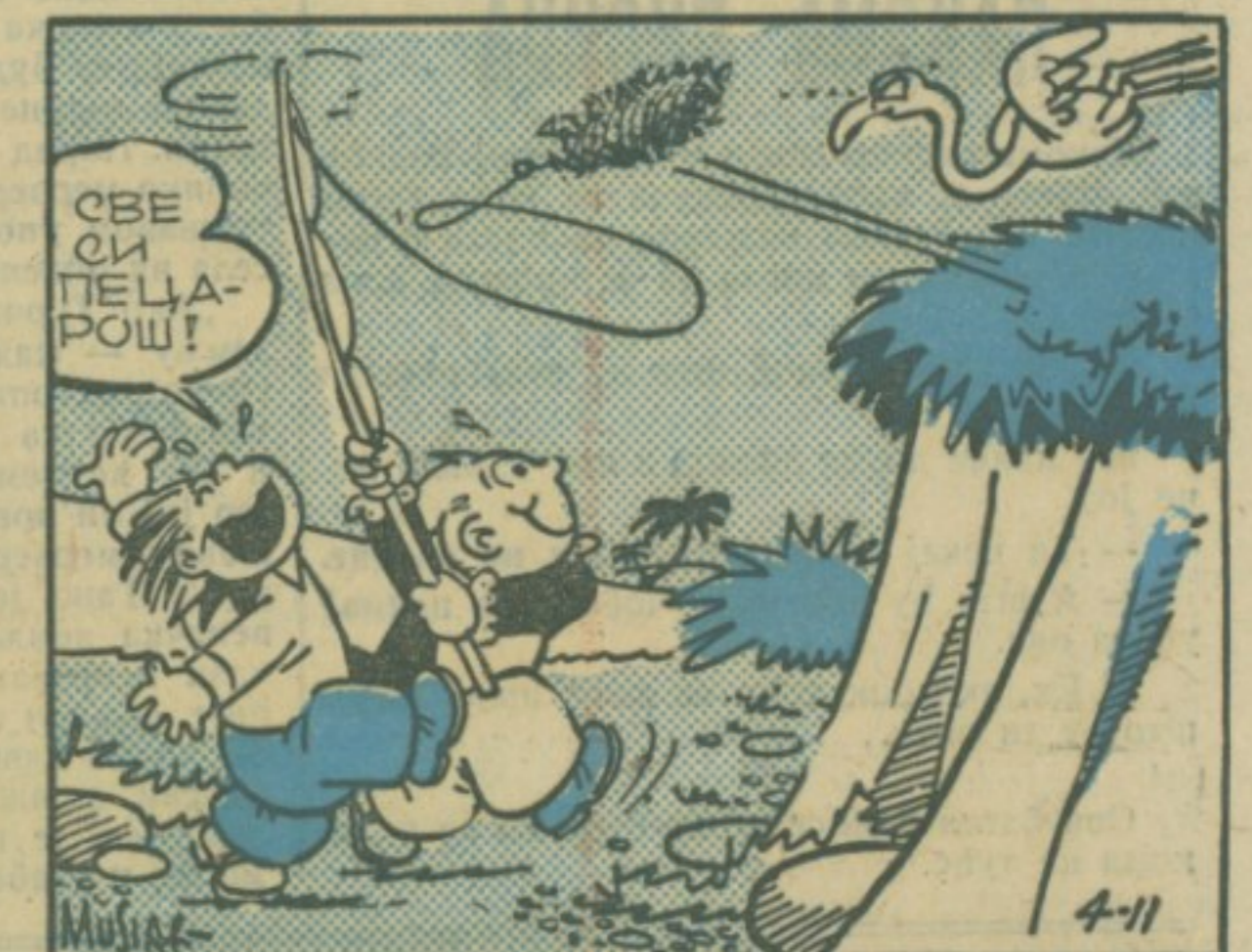

РОЂЕН ПОСЛЕ САХРАНЕ СВОЈЕ МАЈКЕ

МОЖЕ звучати чудно али је истинито. Познати амерички ратник и истакнути командант јужњачке војске у америчком грађанском рату Роберт Ли рођен је годину дана после сахране своје мајке. Мати генерала Лија била је врло нежног здравља тако да је породични лекар морао стално да бди над њом. Добијала је честе нападе каталепсије. Један од тих напада био је изузетно жесток. Завршио се њеном потпуном укоченошћу и хлађењем тела. Лекар је конста товао смрт. Покојница је обучена у погребне хаљине, њено тело је стављено у ковчег и обављена је церемонија сахране. Ковчег је спуштен у породичну гробницу. Извесно време после обављене погребне свечаности један гробар који је постављао цвеће на оближњем гробу чуо је довикивање у помоћ које је допирало из тек затворене породичне гробнице Лијевић. Отворио је гробницу. У њој је лежала жива девојка. Несрећна жена се споро опорављала али је годину дана после сопствене сахране толико ојачала да је донела на свет здраво мушко дете. Тако се 9. јануара 1807. године родио будући генерал Роберт Ли.

ВРЕДНИ СТУДЕНТИ

Француски омладинци и студенти којима је потребан новац прихватају се данас сваког посла. Тако је у јесенској берби грожња у Шампањи, Бургоњи, Воклузу и Жиронди учествовало преко хиљаду студената и студенткиња. Они су радили 10 до 30 дана и били су плаћени по сивдикалној тарифи што је знатно побољшало стање њиховог буџета пред почетак нове школске године. Изгледа да су студенти у Француској стекли углед као добри радници и зато се траже за најразноврсније послове.

ДА ЛИ ЈЕ »КРИВО« СУНЦЕ

има много пега и експлозија каже се да је Сунце „ускомешано“. Приближно за седам година Сунце се умири, а још кроз четири године настаје период најјачих комешања. Те промене на Сунцу утичу на живог на Земљи. Неки на-

учинци сматрају да постоји веза између оног што се догађа на Сунцу и дебљине годишњих претенова на стаблима цинковских америчких секвоја. Говоре чак да постоји веза између нивоа воде у афричком језеру Виктори-

ја и ерупција на Сунцу. Да би се тачно установило како Сунце утиче на Земљу потребна су стална осматрања Сунца. А то није лако. Дан се смењује с ноћи, лето са зимом. Сунце се сакрива иза облака. А можда се баш тада на њему догађа нешто занимљиво!

Прва Међународна геофизичка година обухватила је и 1957. и 1958. годину. Тада је на Сунцу највише било ерупција и научници су о њима сакупили многе податке. Али, како дознали која је ерупција изазвала ову или ону ненормалну појаву на Земљи? Одлучили су да

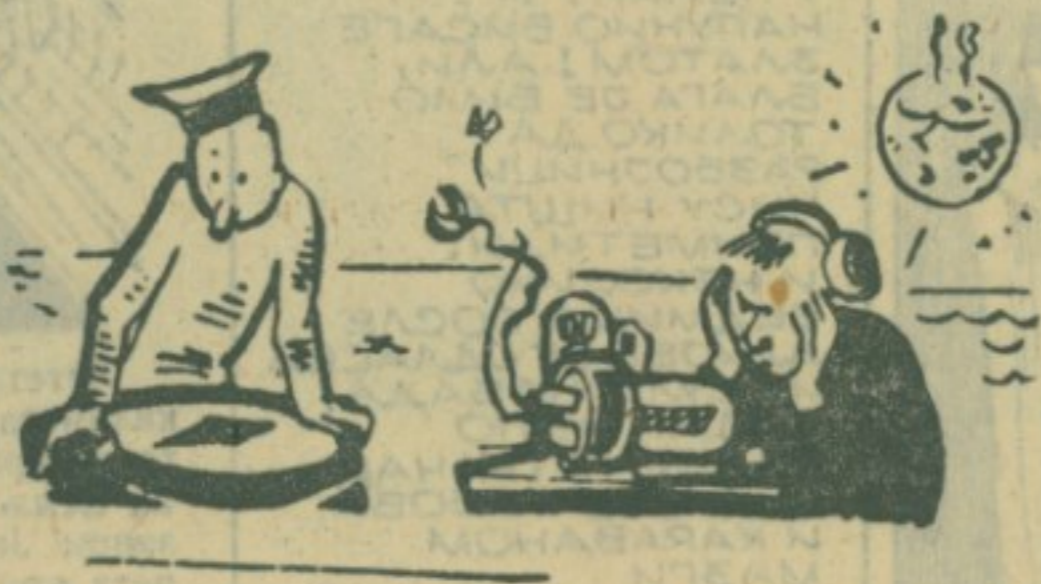
организују још једну годину посвећену проучавању Сунца — Годину Мирног Сунца када су ерупције ређе и када се лакше могу пратити њихове последице на Земљи.

У јединственом програму рада Године Мирног Сунца учествују научници из шездесет земаља. У тренутку кад јапански астрономи заврше осматрања, укључују апаратуру совјетске станице на Далеком истоку. У осам часова по нашем времену преузимају „стражарење“ астрономи у Ташкенту. Тако се штафета предаје све даље, око читаве Земљине кугле. Међународна Година Мирног Сунца завршиће се 31. децембра.

УБРИЗГАНИ ИНТЕЛЕКТ

Стефан Заменхов, професор Калифорњског универзитета успео је да повећа тежину мозга код лабораторијских пацова за 20 одсто. То је постигао на следећи начин: користећи чињеницу да се развијање можданих ћелија код заметка пацова одвија из међу 7. и 21. дана од зачећа, научник је у том периоду убризгавао пацову-мајци одређени хормон раста. Када су младунци дошли на свет Заменхов је утврдио да су његове ињекције не само повећале општу масу мозга већ су, а то је главно, повећале и број нервних ћелија по јединици можданог ткива.

Пацови са тако вештачки увећаним мозгом показују већи степен интелигенције од обичних пацова. Тако, на пример, они брже проналазе пут кроз лавиринт него друге животиње из лабораторије.

ПРИРОДА ПРОНАЛАЗАЧ

Природа је веома „мудра“ — погледајте само кљунове рода, шљука и многих других птица. Да ли вас је икада родни кљун подсетио на нешто? Вероватно сте и ви запазили да има кљунова који личе на добро конструисане апотекарске пилетце код којих горњи део на нарочит начин привлаче на доњи. Захваљујући таквим кљуновима птице могу да ухвате и сићушне инсекте.

ЛАКОМА ЛИСИЦА

Лакома лисица спази у чобанској колиби сир, млеко и месо. Провуче се кроз тесно оканце, па се тако најдере да после с пуним трбухом није могла да се провуче кроз оканце.

— Јао мени јадној, шта ћу сад, поче да кука.

Тад наиђе друга лисица и кад је виде рече јој:

— Ти чекај ту док ти трбух не спадне.

— А шта ћу ако дођу чобани са псима? упита она.

— Ех, ако они дођу ти знаш врло добро што ће ти бити.

Ова басна односи се на оног ко се полакоми на туђе.

КРЕСОВИ НАД СЛОВЕНАЧКОМ

На граничним, истакнутим местима, у словеначким земљама, нарочито онима које су биле у непосредном додиру с турском границом — постојао је посебан систем сигнализације која је указивала на опасност од турских напада. Јер, како каже једна стара словеначка књига, „Турци су најближи, најстрашнији и најопаснији непријатељ Војводине Крањске. Тамо у Хрватској постоје храбри јунаци, који су му први на удару те нашу земљу од њега својом срчаном браном. Али се крволочни вук може да провуче и да продре у земљу Крањску“.

На својим завојевачким походима јаки турски одреди продирали су све до Корушке, већ од почетка XV века. Пљачкали су, палили насеља и хиљаде сеоских житеља одводили у ропство. У словеначком народном предању ти догађаји усеки су дубоке трагове, па су касније обрађивани и у књижевности (романописац Јурчић и др.). Од XVI века словеначке земље опасале су се дуж границе према Хрватској ватреним сигнаlima, такозваним кресовима, који су палили кад год би запретила опасност од турских упада.

Чувени историчар словеначких земаља Јанез Валвазор у свом великом делу „Слава Војводине Крањске“ (1689) посебно је истакао значај ових кресова за одбрану од турских напада. На врховима високих планина биле су смештене велике гомиле сувог дрвета, лишћа и маховине, с доста црногоричине смоле да би се оваква ломача што пре могла упалити. Поред ових гromaдних стогова, који су понекад износили и по стотину возова лако запаљиве грађе, даноноћно је бдела стража састављена од околних сељака који су будно мотрили на планинске пролазе и долине кроз које би Турци могли продри. Поред кресова било је увек и по неколико мерзера (прагија) — који су својом туђавом упозоравали житеље словеначких села на опасност.

„Ако Турци хоће да продру у крањску земљу — каже се у једном старом словеначком летопису — с планинских висова при метињемо га одмах, запалити свој крес — и сва ће земља убрзо планути кресовима, јер јој ми први с границе дајемо знак, и туђавом мерзера и великом димљивом ломачом“. Тако је за два-три часа читава словеначка земља бивала обавештена да наилази непријатељ. Затваране су градске капије, сељаци се скривали у густе шуме и непроходне планине, а пролази, нарочито планински, зајажавани кладама и стенама. „Непријатељ је продрио у земљу, склонимо немоћне и слабе, а ми снажни да му се супрот

ставимо!“, — јављали су кресови с планинских висова. И тамо од Метлике, у близини данашњег Карловца, па до Љубљане, Бледа, Јесеница и даље у Корушку — муњевито се ширio глас да је земља у опасности. „Страшно је видети како горе планински висови, гувају мерзери, а звона звоне на узбуну. И још је тужније видети збогеве како напуштају своја родна села и стазама замичу у густе шуме и у планине“.

Године 1431. Турци су у великим пљачкашким одредима преко реке Купе продирали у Словенију, Карловац, касније моћно одбрамбено утврђење, у то време још није постојао, и Турцима је био отворен пут преко Купе у словеначке земље. Метлика је била прва на удару. Страшни освајачи убрзо су је заузели, до темеља спалили, „побили старо и младо, мушко и женско, опљачкали цркве и све благо“.

Поучени овим искуством почели су Словенци палити кресове по планинским висовима. Већ идуће године (1432) — Крањци и Корушци успели су да поразе један велики турски пљачкашки одред и присилили га да напусти сав плен и робље — „и да мало који од ових агарјама изнесе живу главу из крањске земље“.

Занимљиво је споменути да се већ у то време међу Словенцима говорило о једном великом јунаку који је уназад педесетак година убио „Цара Амурата“. Тачно знање о томе било је нејасно, далеко, мутно, али је храбрило све оне који су се супротстављали

све чешћим турским упадима у словеначке земље. Јанез Валвазор, у већ поменутој „Слави Војводине Крањске“, говорећи о словеначким борбама против Турака, каже: „Године 1388 (1) један Хрват именом Мило Кабиловић жртвовао је свој живот за цело хришћанство и посебно за добро свога господина и Деспота када је тронотога турског Амурата кољем пробо. Човек би помислио да је Сцеволина душа шикнула у храброг Хрвата, јер се овај обесмртио најславнијим од свих славних подвига. И већи је од Сцеволе, а за награду добио је вечно сећање и дивљење у свем хришћанском свету. Тело његово Турци су исекли на комаде...“ Без обзира што је и Валвазор, иако историчар и учен човек, понегде погрешно у овом свом наводу, значајно је то што је он у свом делу прихватио и најлепшији речима, иако укратко, забележио већ два века у словеначком народу распрострањену легенду о српском витезу Милошу Обилићу.

Током XV века словеначке земље тешко су страдале од турске најезде. Често су узалуд паљени кресови по планинским висовима и од туђаве мерзера одјекивале стене и хриди. Сељачки народ био је немоћан да пружи отпор силном непријатељу који је с много хиљада најкрвавијих пљачкаша надирало у његову земљу. Феудална господа била су преслаба да са својим ратницима пружи одлучан отпор снажном и фанатизованом непријатељу.

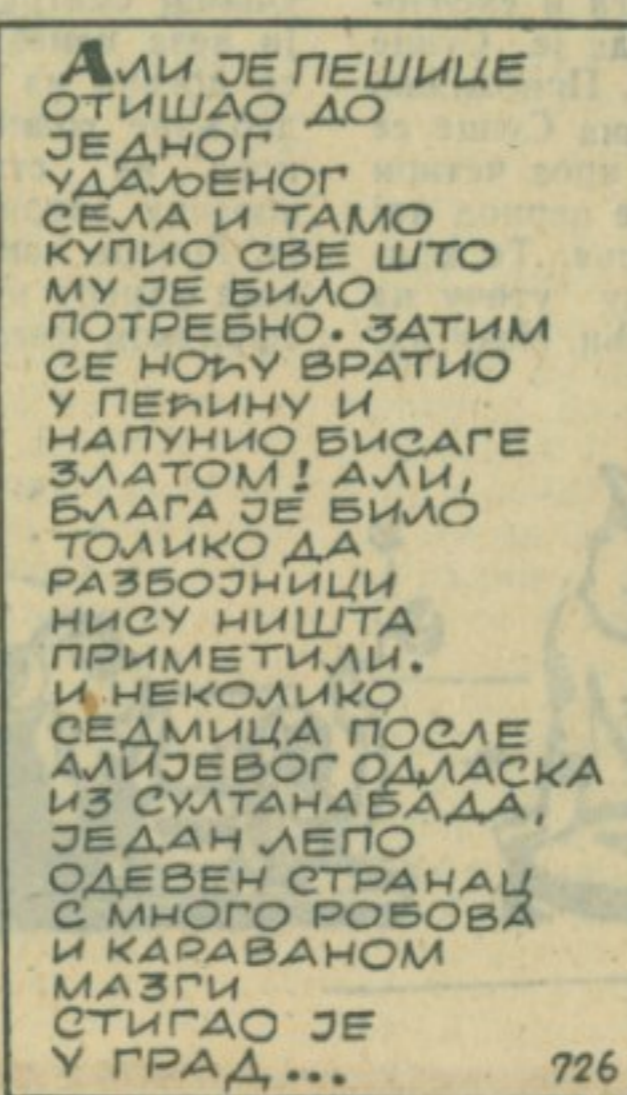
Од године 1408, па све до краја XV века словеначке земље биле су стално изложене турским нападима. Под Љубљаном су се Турци први пут појавили 1415. године, а шездесет година касније држали су је под луке и опсади. На ту турску опсаду Љубљане задржало се у словеначком народу сећање неколико векова, као и на њихов страхан поход у Корушку, из које је одведено у ропство више од десет хиљада њених житеља.

Од 1469. Турци су све жешће продирали у Словеначку, и тако све до краја XV века, готово без престанка, из године у годину. „Кресови на нашим планинама горе дању и ноћу, и не стигемо да нагомиламо дрва и маховину, да накупи смоду — и биће нас све мање који ћемо их палити“, каже се у једном запису.

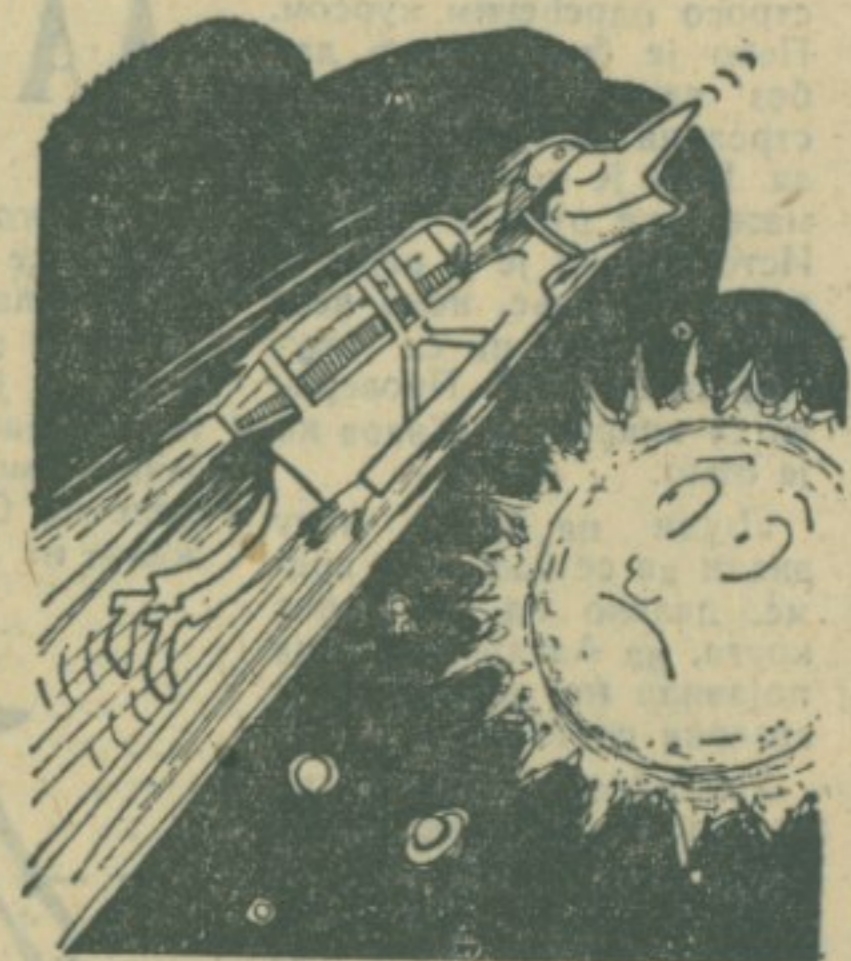
У XVI веку јењавају турски упади у словеначке земље, па су се отада и кресови по њеним планинским врховима мање палили као знак узбуне и припреме за одбрану од непријатељских упада.

АЛИ БАБА

И ЧЕТРАДЕСЕТ РАЗБОЈНИКА

ТРКА КРОЗ КОСМОС

Летети кроз космос брзином од 107.200 километара на час! Тешко је чак и замислити такву брзину. Па ипак, сви ми који живимо на Земљи летимо кроз космос баш том брзином. Јер, том брзином се креће наша планета кружећи око Сунца и ми сви држимо с њом темпо: и кад радимо и кад једемо и кад спавамо, мада то не примећујемо и не осећамо.

ХАЈДУК ВЕЉКО УРТА И ПИШЕ Њ. ЛОБАЧЕВ

ДОК СУ У ШУМАДИЈИ ГРАДОВИ ОПКОЉАВАНИ И НА ЈУРИШ ОСЛОБАЂЕНИ, ДОК СУ ТУРЦИ БЕЖАЛИ У БОСНУ, КА НИШУ, У ВИДИН—ЦРНА РЕКА ЈЕ ЈОШ СТЕЊАЛА ПОД ПАЗВАНЦИЈИНОМ РУКОМ...

ВОЈУЈУКИ ПО СРБИЈИ У ВЕЉКУ ЈЕ САЗРЕВАЛА МИСАО ДА БАШ ОН ОСЛОБОДИ НАРОД СВОГА КРАЈА.

ПОКУШАЈ УСТАНКА У КРАЈИНИ 1805. ПОД ВОЂСТВОМ КНЕЗА МИЛИСАВА, У ПОЧЕТКУ ЈЕ ИМАО УСПЕХА... УСТАНИЦИ СУ ВЕК СПРЕМАЛИ НАПАД НА ЗАЈЕЧАР.

РЕЦИ ИМ ДА ЗНАМ ДА СУ НАГОВОРЕНИ НА БУЊУ И АКО СЕ МИРНО РАЗИЂУ, СВЕ ЋУ ИМ ОПРОСТИТИ. ИНАЧЕ... УМИРИКУ ЦРНУ РЕКУ ОГЊЕМ И МАЧЕМ.

ПАЗ-ВАНЦИЈИ ДОЂЕ ИЗ ВИДИНА С ВЕЛИКОМ ВОЈСКОМ, АЛИ НЕ ХТЕДЕ ГОНИТИ УСТА-НИКЕ ВЕК ИМ ПОСЛА ПОРУКУ.

ПОД-МУКЛО ПАЗ-ВАНЦИЈИНО ДЕЛО ИМАЛО ЈЕ, НА НЕСРЕ-ЋУ, УСПЕХА НАРОД ВОЂЕН НЕОДЛУЧ-НИМ ЉУДИ-МА ПОПЛА-ШИО СЕ.

ТАКО ЈЕ ПРВИ ПОКУШАЈ БУЊЕ ЗАВРШЕН НЕУСПЕХОМ.

ТУРЦИ ПОЧЕШЕ УЖУРБАНО ДА ГРАДЕ КУЛЕ ПО ЦРНОЈ РЕЦИ И КРАЈИНИ.

ДАНИМАРИ И КРАЈЛИЈЕ СУ ПОЧЕЛИ СА ЈОШ ВЕКМ БЕСОМ ДА ПАЛЕ СЕЛА, ПЛАЌИКАЈУ, УБИЈАЈУ И РО-БЕ...

КАДА ВИШЕ НИСУ ИМАЛИ ШТА ДА ПЛЕНЕ, ПАЛЕ И РОБЕ ПО СЕЛИМА ЦРНОРЕЧКИМ, ПОЧЕШЕ ДА НАПАДАЈУ ЗБЕГОВЕ...

Менчикова се поново нашла у Москви 1935. године. Дошла је са позивницом за учешће на великом турниру где су се окупили готово сви најјачи играчи света. Колико је било интересовање за турнир сведоче два податка: 200 домаћих и страних новинара свакодневно су слали весте са турнира, а на благодни турнирске сале стално је било истакнуто обавештење да су карте распродате.

Мимо очекивања турнир се одвијао у знаку пораза једине жене учеснице турнира. И поред срдачног дочека, и пажње којом је била окружена, Вера није могла да нађе снаге за игру. После другог одсуства из града у коме се родила и провела године ране младости, никако није могла да се концентрише искључиво на шах. Обилазила је Москву, трудила се да препозна крај у коме је живела и тако често бивала одсутна од напорне борбе на 64 поља.

Поред тога овде су и услови били тежи: играло се од 16 до 24 часа са прекидом између 21 и 22 часа. Ипак „шаховска амазонка“ је своју снагу показала на једној симултаној утакмици коју је одиграла са 10 изабраних московских шахисткиња. Добила је 9 партија, док је једну ремизирала.

СЕДАМ ПУТА ПРВАК СВЕТА

Међународна шаховска федерација одржавала је свој четврти конгрес у Лондону од 18. до 31. јула 1927. године. Једновремено с њим била је организована Прва шаховска олимпијада и Прво појединачно првенство света за жене. На њему је учествовало 12 шахисткиња. Вера Менчик је на турниру сматрана за представницу Совјетског Савеза па је као таква била и уписана у турнирску табелу. Заблуду је изазвало њено одлично познавање руског језика и слабије владање енглеским. На турниру је она по-

ШАХОВСКА КАРИЈЕРА ВЕРЕ МЕНЧИК

бедила врло убедљиво са 10,5 поена испред Бешкове (Шведска) са 9. Друго женско првенство се одвијало 1930. године у Хамбургу. Оно је окупило само 5 учесница које су играле двокружно. Менчикова је освојила 6,5 поена и прво место, на је њено име по други пут уписано, на прелазном пехару. И треће првенство је окупило само 5 шахисткиња. То је било у Прагу 1931. године где је Менчикова у правом смислу речи триумфовала. Добила је свих осам партија и претекла другопласирану Волф-Калмар за читава 4 поена. Наредно првенство света одиграо је у Фолкстауну 1933. године. Овога пута на окупу се нашло 7 шахисткиња које су опет играле двокружно. Менчикова је поновила успех из Прага и освојила свих 12 поена. Као четворострука првакиња она је у пролеће 1934. године бранила у Роттердаму титулу у мечу са Соњом Граф-Стивенсон. Пошто је однела победу од 3:1 учествовала је следеће године у Варшави на Петом првенству. Поред ње на овом такмичењу друга представница Чехословачке била је њена сестра Олга. Између десет шахисткиња које су играле једнокружно Вера је однела свих 9 поена, Герлецкаја (Пољска) имала је 6,5; Гарум (Аустрија) 6, а Олга Менчик 5,5. Вера Менчик је титулу првакиње света бранила и у другом мечу са Соњом Граф-Стивенсон. Од 26. јуна до 17. јула 1937. године аустријски град

Семеринг је био место где је у мечу од 16 партија Менчикова доказала да титула првакиње треба да остане њој. Графова је за цело време такмичења непрекидно пушила, између потеза налазила се у гледалишту, била увек спремна на разговор. За то време

Менчикова је потпуно мирно седела за таблом. Крајњи резултат меча био је 9:2 у корист Вере Менчик уз 2 ремисије. Непосредно после ове победе игран је Шести шампионат у Стокхолму. 26 шахисткиња из 16 земаља одиграо је од 31. јула до 16. августа

1937. године 14 кола по швајцарском систему. Менчикова је добила свих 14 партија и право да се њено име и пошести пут упише на прелазном пехару. Њена сестра Олга поделила је 17—20. место са 6,5 поена.

(Свршите се)

ШТА ЈЕ СОЛРЕСОЛ?

За последња три века било је „рођено“ око 250 предлога за вештачки међународни језик. Међу њима било је и употребљивих и необичних, а судбина им је била свима иста: пали су у заборав. Тако је заборављен и „музички“ језик солресол.

Своју прву студију о солресолу Француз Сидр објавио је 1817. године. Током наредних четрдесет година угледали су свет теорија, граматика и речник, а 1866. у Паризу се појавило и целокупно издање Сидрових дела.

Основ Сидровог солресола чинило је седам основних музичких нота. Оне су у ствари биле слонови из којих су се састављале речи. Тако је, на пример, нота „си“ означавала „да“, „до“ — не, „ре“ — и, „ми“ — или, „сол“ — ако, „доре“ — ја, „доми“ — ти, „дофа“ — он, „редо“ — мој.

На новом вештачком језику могло се писати и говорити, а реченица се на солресолу могла одговорити и одсврвати на било ком музичком инструменту. По ред тога, свака нота могла се заменити једном од седам основних боја спек-

тра и у том облику нови вештачки језик могао се искористити за достављање порука и на даљину.

Солресол ипак није био прихваћен: било га је теже савладати од било ког страног језика.

НЕОБИЧНА СУДБИНА ДВА КЊИЖЕВНА РУКОПИСА У НОБ

»ЈАМА« И »ЛАСТА У МИТРАЉЕСКОМ ГНЕЗДУ«

У ШАНЧЕНИ у бункерима и утврђењима у Бихаћу и око града, усташки злочинци су чврсто веровали да партизанска војска никада неће смећи да удари на то њихово упориште. Међутим, 2. новембра 1942. године јединице наше војске нападе су Бихаћ, а 4. новембра у 16 часова, после жестоких борби које су трајале 42 часа, ослобођен је град са 32 околна села.

У ослобођеном граду, у ћелијама бихаћке куле, тамо где су злочиначке легије усташког „генерал-поручника витеза“ Лакса мучиле и клале Краишнике, Иван Горан Ковачић је крајем јануара 1943. године писао последње стихове своје поеме „Јама“.

У Бихаћ је стигао и Владимир Назор. На академији у

његову част, Горан је читао своју поему „Лешеву путују“. Једно време је са старим Назором, као гост друга Тита, боравио у замку средњовековног града Острошца, на левој обали Уне, изнад железничке станице Србијана, одакле је врховни командант руководио дејствима јединица на периферији велике слободне територије.

Последњих дана јануара Горан је кренуо на даљак пут ка Црној Гори. Били су то у ствари први дани велике битке за рањенике на Неретви. У тим тешким данима Горан је уз пут, у једној пећини поред Ливна завршио поему „Јама“ и једне вечери је прочитао Вјекославу Африћу, с којим је у то време био готово стално заједно. Сутрадан је Афрић преписао

поему. Диктирао му је сам Горан. Пошто је препис завршен, песник је проверио његову тачност.

Тако је настао други примерак поеме, потпуно веран оригиналу. Узимајући тај други примерак Вјекослав Афрић није ни слутио од каквог ће то значаја бити. Тада је мислио да му рукопис може послужити само као глумцу за читање поеме на пиредбама и другим скуповима. Према жељи аутора први пут је читао поему рањеницима Друге пролетерске дивизије, негде средином фебруара 1943. године.

Већ тада, а нарочито после другог читања, почетком априла, о поеми се међу борцима почело увелико говорити. Сви су се од срца ра-

довали великом успеху песника борца. Тих дана је Афрић у сарадњи с аутором написао избор стихова из Јама који су чинили драматуршку целину. Скраћену поему Афрић је знао напамет. Онда је дошао дан растања. Афрић је наставио пут с Другом дивизијом, а Горан је остао са штабом 3. дивизије да би се мало одморно. Трећа дивизија није морала одмах да настави пут,

а Горан је имао болесну ногу па је стога и решено да остане.

Било је то почетком маја. Убрзо затим Трећа дивизија је доживела велику драму на Сутјесци, драму у којој је страдао и Горан. У Врбници су га заклали четници.

Жалећи за изгубљеним другом, Горанови другови су жалили што је заједно с њим нестао и рукопис његове поеме „Јама“.

Глас о Горановој погибљи стигао је до Друге дивизије тек онда кад су њене јединице после Сутјеске избиле на Мајевицу. Афрића је о томе обавестио командант Пеко.

— Горан је мртав — рекао му је — ... пропала је и његова „Јама“.

— Није пропала — казао је Афрић. — Ево — додао је извакши рукопис из торбе.

Тако је, готово случајно, сачувана драгоцену заоставштина Ивана Горана Ковачића, велико постско дело „Јама“.

Исто тако је занимљива и судбина збирке песама Јована Половића „Ласта у митраљеском гнезду“. Ту збирку песама је певао негде четрдесет друге године док је радио у политичком одељењу Треће санџачке бригаде. Рукопис је умножен у пет-шест примерака. Те примерке песник је поделио јединицама. Задржао је само један, али је и њега убрзо дао једном од својих пријатеља. Тај песников саборац нестао је у вихору битке за рањенике, а са њиме и Половићева збирка песама. Заметио се сваки траг и примерцима који су упућени у јединице.

После рата песник је више пута преко огласа тражио сачуване примерке своје збирке, али је све било узалуд. И тек када је неколико година касније почео да се сакупља архивски материјал из рата, међу корицама једне брошуре, коју је послао непознати ратник, били су и стихови збирке „Ласта у митраљеском гнезду“.

WALT DISNEY ЛУДИ КЕЛОВЕЈИ

ДЕЦА СА ДВА МАТЕРЊА ЈЕЗИКА

Уобичајено је да се матерњим језиком сматра језик који је дете прво научио а то је најчешће језик родитеља. У данашње време се у школама уче обично по два страна језика, али ђаци ретко када њима стварно овладају јер почињу да их уче прекасно а настава се изводи само на часовима.

У Француској је узео маха покрет чији је циљ да деца добију „два матерња језика“. Захтева се да она од најранијег доба уче још један или чак два страна језика тако да касније не праве разлику између правога матерњег и научног језика. Основане су и многе билингвистичке школе у којима деца упоредо савлађују градиво на свом и страном језику. У француској покрајини Алзасу на граници са Немачком постоји више десетина таквих школа са „два матерња језика“. У Паризу је ове јесени отворена таква једна модерна школа за 700 ђака. Сличне школе постоје и Булоњ сир Мер, Каселу, Нансију и Бордоу.

Нарочито је занимљив пример Бордоа у коме постоје четири школе са два матерња језика. Када је канцелар Аденауер посетио Бордо имао је прилике да разговара са бројним ђацима или одраслим људима на улици који су беспрекорно говорили немачки. Запрепашћени шеф немачке државе питао је те људе када су научили немачки. Од свих је добијао исти одговор: „Никада га нисмо научили“. Бордо је у ствари стари трговачки град који је неколико векова био под енгле-

ском окупацијом. Касније су се у њему настаниле многобројне хугенотске породице одбегле из Холандије. Тако се у граду очувала традиција учења два или више страна језика од раног детињства. Тај добар обичај прихватила је недавно градска општина која је с немачким „градом-близнаком“ Минхеном склопила споразум да се у Минхену оснују француска забавишта и дечји вртови а у Бордоу немачка. У многим породицама из Бордоа се и данас очувао обичај да шаљу своју децу на школовање у енглеске породице а примају мале Енглеце у своју средину.

БЕЗ ПРАВА ЖАЛБЕ

У једном селу у близини италијанског града Болцана, „поротни суд“ осудио је једног петла на смрт — само условно. Петла су оптужили да напада људе и наноси им тешке и дубоке огреботине. Последња жртва успела је да ухвати петла „на месту преступа“ и да га донесе на суд. Поротници су одлучили да пружи петлу последњу могућност да се поправи ставили су му прстен на ногу и пустили га на слободу. Ако петла с прстеном буде нашао и изгубио било кога од сељана смртна казна биће извршена без икаквог одлагања.

Филм

ЏЕМС СТЈУАРТ

Џемс Стјуарт на почетку каријере са Марленом Дитрих као партнерком

Џемс Стјуарт је управо завршио снимање свог најновијег филма. То је „Човек са велике реке“, филм који приказује успон и пад једне породице у време америчког праџанског рата. Критика се повољно изразила како о филму тако и о главном глумцу Џемсу Стјуарту који је надживео многе промене и колебања у Холивуду и данас је радо гледан као у оно време када је добио Оскара за своје глумачко достигнуће у филму „Прича о Филаделфији“. То је био 1940. године и то му је био 24. филм.

Сам глумачки врло је задовољан својом новом улогом. Тај филм је, како Стјуарт сматра, озбиљан и тужан. „Тужан за мене, каже он, јер сам тек по својим партнерима утврдио колико сам остарио. Са мном играју синови Џона Вејна, и Хари Кареја, јуниори партнера са којима сам заједно био млад. При снимању овог филма осећао сам се као учитељ у глумачкој школи“.

Када је био млад Стјуарт није уопште имао глумачке амбиције. Желео је да буде авијатичар. Та жеља га умало није стала главе. Када му је било десет година, са крова куће у којој се налазила гвозђарска трговина његовог оца, хтео је да скочи опремљен само чаршавом и са два поклопца који су представљали пропелере. „Лет“ наравно није унео. Ма ли Стјуарт је као поучку добио два шамара од оца.

Седм година касније епохални лет Чарлса Линдберга преко Атлантике одушевио га је и он је чврсто решио да га нико и ништа неће спречити да постане авијатичар. Ту своју жељу он је испунио, истина са закашњењем — постао је ипак авијатичар. Данас он управља својим авионом а у рату је служио у америчком ваздухопловству и дотерао до пуковничког чина.

Младић који је толико желео да буде авијатичар, постао је студент технике и архитектуре. Али, ту се пре свега истицао на студентској бини као свирач на хармоници и глумач. Није ни помишљао да би се тиме могао бавити као професијом. Ускоро је имао у цепу диплому архитекте и — био без посла. Америку је погодила приредна криза, нико ништа није зидео. Грађевинарство је потпуно замрло. Сарсени студент архитектуре Џемс Маитланд Стјуарт није могао да нађе службу. Тражећи излаз из ове мучне ситу-

ације Стјуарт је основао позоришну групу са некадашњим колегама са студија. Кренули су на турнеју са променљивим успехом. Када у неком провинцијском градићу у коме су гостовали људи не би показивали интересовање за театар, ишао је директор позоришта Стјуарт с хармоником од бара до бара и позивао госте да посете његове представе које су одржаване у гостионицама.

Иако се ово пушество завршило неуспехом оно је значајно јер је Стјуарт на њему, изненада, осетио жељу да постане глумач. Само, онај ко је требало да га открије, није се појављивао. Онда га је случај довео у везу са глумачким паром Хенри Фонда и Маргарет Саливен који су му помогли да се пробаци на Бродвеју.

Стјуарт је дебитовао у комедијама „Кери Нејшн“ и „Поново збогом“. То је било 1932. а његове улоге су биле толико мале да се он плашио да уопште неће бити ни примећен. Али и с таквим уло-

Џемс Стјуарт данас

гама он је постигао успех. Један критичар је после представе написао: „Праведност захтева да се спомене име једног глумца који се појављује само три минута с текстом од само десет реди. Упркос томе његова мала улога је велика и остаје незаборавна... Име овог глумца је Џемс Стјуарт и треба га упамтити“.

Тако је Стјуарт запажен. Почео је да добија улоге, али не главне. Па ипак, имао је срећу да га запамте људи који траже младе таленте и Стјуарт је пошао путем који води слави. Свог првог Оскара добио је неколико година пре рата који је прекинуо његову каријеру. После рата настава је да ради у филмским атељеема, добио је још једног Оскара за филм „Мој пријатељ Харвеј“. Додељене су му и друге награде, као награду за најбољу глуму („А. натомија једног убиства“) а годину дана касније, 1960. доbio је награду „Виктоар“ као најбољи глумач године.

Сада је могао да бира улоге. Па ипак неким случајем морао је да се бори управо за ону улогу коју је највише желео: за улогу Линдберга у филму „Дух Сент Луиса“. Продуцент Лиланд Хејвард, стари пријатељ Стјуартов рекао му је: „Јеси ли полудео? Ти ниси за ту улогу. Па Линдберг је тада имао 25 година, а ти имаш двоструко више. Кад би био двадесет година млади можда, али овако...“

Стјуарт је ипак добио улогу и састао се с Линдбергом. Разговарали су више о заједничкој пасији, летењу, него о филму. После тога Линдберг је рекао Хејварду: „Честитам вам на овом избору. Он је пао на јединог човека у САД кога сматрам достојним да пилотира у овом филму“.

Јесте ли већ ставили у торбу књиге потребне за сутрашњу наставу? Извадите било коју, „Физику“ или „Хемију“. Колико у њој има страница: 120 или 130? Да ли је то много или мало? Колико је година потребно да се изуче све науке?! Да дечану израсте брада чак до Месеца!

развијем науке“. „Да би увек држао корак са развјитком науке — одговарају оптимисти — није ни потребно гутати све одреда, довољно је разумети главне принципе“.

Оптимисти су у праву. Јер, људи често бркају два појма: основне принципе и оно што из њих проистиче, њихову практичну примену у фабрикама, на њивама, у саобраћају свакодневном животу.

Принципа има релативно мало и није тешко запамтити их ако се проучавају, корак по корак, ако се изучавају не

НА СВЕТУ данас има око 35 милиона разних књига, а ако у то урачунамо и научне брошуре добићемо бројку већу од 100 милиона.

Откуд толико књига? Те силне књиге последица су праве лавине научних открића. Вековима се наука развијала полако, као да се један једини камен котрљао низ благу планинску падину. А онда, наједном, као лавина једно откриће повукло је за собом много других.

У Аристотелово време биле су описане свега 454 врсте животиња. Данас је познато више од милион и по животињских врста. И то није све: научници претпостављају да на земљи има још два милиона неоткривених врста.

Стари Грци и Римљани знали су само за једну киселину — сирћетну — и за свега седам метала: злато, сребро, бакар, гвожђе, олово, живу и калај. Данас је откривено више од 3.000 материја које се налазе у природи, а има још 3,5 милиона једињења добијених у лабораторијама. Број и једних и других стално расте, нарочито број вештачких влакана, пластичних маса, смола и каучука.

Пре века и по људи готово ништа нису знали о електрицитету; тек почетком овог столећа почело се нагађати о стајнама атома; о тон-филму и телевизији стало се мислити тек тридесетих година, а

прве вести о квантним генераторима и космичким летовима појавиле су се тек пре неколико година.

Чак и најистакнутији научници — физичари пре пола века једва су могли да представе себи елементарне честице. Велики дански научник Нилс Бор приликом једне своје посете Москви отворено је признао пред студентима: „Када је Ајнштајн увео у науку појам „фотон“ ми дуго ни смо могли да схватимо шта то значи“.

Како да човекји мозак савлада сву ту лавину знања? Међутим, није потребно да човек чита све књиге редом, да их чита док му брада не порасте до Месеца. „То је немогућно — с горчином говори песимисти. — Човек је осуђен да све више заостаје за

из многих, већ из добрих књига. А оно што проистиче из основних принципа само су детаљи које треба да знају стручњаци.“

Занимљиво је и веома важно то што се основни научни принципи све више упрошћавају и што им се број смањује. Због чега? Стога што је њих у природи мало. Природа је веома економична у својим законима, само људи нису то одмах схватили.

Узмимо, на пример, физику — најсложенију међу наукама“. Њени одељци — оптика и електрицитет — често се представљају као самосталне, међусобно неповезане гране. У ствари међу њима постоји најтежња веза откривена још пре сто година кроз квантну теорију.

Да позовемо у помоћ и хемију. Када је Менделеев открио свој закон о периодичним елементима, многиманије одмах постало јасно да је не само на Земљи, већ и у читавој васиони број простих елемената ограничен, да не може да премаша тачно одређену цифру која се не разликује много од оне која је данас позната — 104.

Примера има много, али за довољнемо се овима. Закључак је један. Развјитак науке веома много подсећа на развјитак великих градова. И једни и други расту и у нечему постају сложенији, али истовремено у њима расту организација и ред. Свуда где се умеша Разум, Сложеност иде руку подручку са Једноставношћу.

Каже се да се у капљи воде одражава море. Тако и у уџбеницима, често у једном једином, може бити добро и потпуно приказана савремена наука. Не треба чекати да израсте брада до Месеца да би се могло рећи: „Схватио сам како је устројен свет“. Ако се савлада добар уџбеник, онај који говори о главним принципима и појавама, може се са сигурношћу даље петити степенцима науке.

Догодила се у... Догодила се у...

...Индия. Ед Свинт је добио напад беснила јер је апарат у телефонској говорници био неисправан. Сео је у свој аутомобил и у пуној брзини налетео на говорницу. Како су у „судару“ и његова кола била прилично оштећена није могао да умкне. Ухваћен је на лицу места и примерно кажњен.

...Торонто. После завршетка последњих избора за општинске власти наређена је строга истрага јер је приликом пребројавања гласова нађено много неправилности. Ово је ипак превршило меру: на гласачком списку нашла се и једна тро годишња црна пудлица. У рубрици занимање, стајало је: плејбој.

...Охају. Удајом за шездесет двогодишњег Вилијама Брауна, која је у првом браку провела 39 година, шеснаестогодишња Шерон Кеј Хју постала је маћеха петоро његове деце, петострука бака и једнострука прабаба. Од читаве њене нове породице, само је праунуче млађе од ње.

...Доверу. Учеснице на светском такмичењу жена риболоваца, које је одржано овог лета, морале су да испуне овај услов: све црве које су намеравале да употребе као мамац за рибе морале су саме да ископају. Када су чуле за овај услов многе такмичарке одустале су од намере да освоје титулу светске шампионке.

ОВАН И ЊЕГОВА СЛИКА

Један ован који је са стадом оваца мирно пасео на зеленој ливади крај фјорда Кааф, открио је изненада на блиставој лакираној површини једног новог аутомобила своју слику. Како никад дотад није видео свој лик, савио је главу и кренуо роговима на свог „супарника“. На месту где је ударио о аутомобил слике је нестало, али се лик супарника појавио мало удаљено. Ован је бесно уништио и тог „противника“, затим и трећег, око целог аутомобила, све док се на његовој површини више није могао огледати. Тек тада се ован вратио својим овцама.

Тако почиње јутро

но с доручком. Лако је рећи — дају! Шта сас није измишљала Ирина Максимова! Начинила је у јабуци рупу и ту стрпала таблету. Јабука је укусна, сочна; мајмуница је пробала једном, други пут, али се осетивши таблету на мрштила, испљунула залагај и прекорно погледала: „Зашто обмањивати“? Донели су тада филоване бомбоне. Извадили су фил, помешали га с прашком, поново нафиловали бомбону. Дали су прво обичну, а затим ону с леком. Појела је обе.

„Превариди“ су и ноја: смрвљену таблету биомидина сипали су кроз малу рупицу у јајету. И ној је испио јаје ништа не приметивши.

После доручка лекарке обилазе скловишта за младунце, свакоме измере раст, дужину длаке, зуба и канџи. Све то записују у картончиће. Свако младунче има свој картончић.

Петрик расте

Мали нилски коњ је дахтао и с незадовољством гледао дешу окупљену око ограда која су се радовала што Петрик расте тако брзо. А он је, вероватно, мислио: „Ви се веселите, а моја кожа не стиже да расте заједно са

вим малу. Сад је она овоооолика!

Једном је старој белој јесетри позлило: дуго се јуначки држала али се наједном истегла колико је дугачка и нашла се на површини воде трбухом окренутим у вис. Потрчали су по лекара. Бацили су у воду пилуле. Није помогло. Шта да се ради? Валентина Негусова никад није чула да су тако поступили с рибама, али излаза није било и она се одлучила. Дала је риби инјекцију. И јесетри је одмах било лакше.

Мајмуни свађалице

Тетка Њура једва је успела да млазевима воде и ударцима развади мајмунчиће. Разбеснели се мајмунчићисвађалице што им нису дозволили да се до миле воље тучу! Једно мајмунче се некуд загледало и сабраћа су га угризла за прст и ухо. У поликлиници су му једва ставили копче на „ратничке“ ране и чврсто везали шапу. Али, тек што су га пустили — мајмунче је стало да зубима чупа завоје. Морали су поново да га улове. И тада су одлучили да завоје са спољашње стране намажу најсмрдљивијим мелемом који се нашао у апотеци. И мајмунче се преподобило: не са

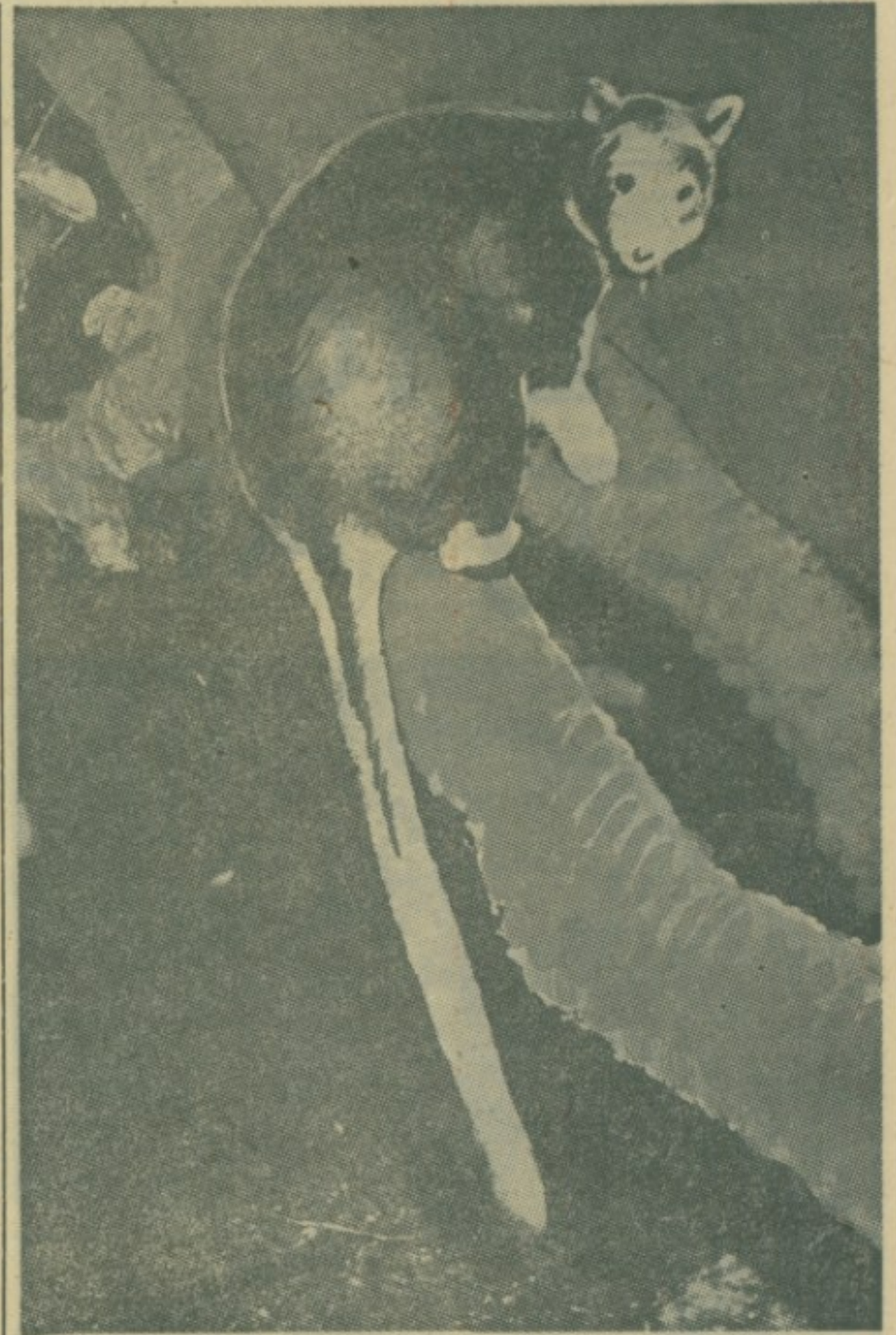
мо што не гризе шапу, већ је држи што даље од себе а њушкицу окреће на другу страну.

Зубобоља

На великог слона стално су се жалили. Економ је тврдио да се слон понашао као силедија, да уништава инвентар зоолошког врта. Једном је пришао чистачу, истргнуо му метлу из руку и мирно је стрпао себи у уста — заједно с дршком. А други пут је изломио лестнице на иверје и стао да их жваће. Са овога је вдерао огртач, онеме скинуо капу...

А данас се слон снујдно, стоји мирно, а сурлом се оду про о земљу као штапом за поштапање. Чуvari се узнемирили: пажљиво су га обишли и загледали са свих страна. Не, никаквих посекотина ни трагова удараца. Пружили су му шећер — није узео. Ни јабуку није узео, ни купус. Све је јасно. Слона боли зуб! Продрмали су му зуб. Тачно, клати се! Да, чак тако јако да би се руком могао извадити. И извадили су га. А и јесте зуб — четрдесет сантиметара дугачак! Слон се обрадовао и с великим апетитом навалио на купус.

Слонови мењају зубе шест пута у животу. Када дете једе много сирове мркве и јабуке расклаћен зуб испадне сам. А да би слону испали зуби мркве су недовољне, треба чвршћа храна. Потребно је пруће. Да, обично пруће, и то не мање од 30 килограма дневно. Иначе, не само што му зуби не испадају већ га и желудац боли. Као кад би одрасла деца јела са мо кашу од гриза...

ДЕНДРОЛАГ

АУСТРАЛИЈА је отаџбина кенгура. При том се често заборавља да сви торбарни вису исте величине. Да је то тачно показује и наша слика на којој се налази једна врста торбара позната под именом дендролаг. На њему је свакако најкарактеристичнији део — дугачак реп.

Дендролаг има сјајно крзно риђе или сивоплаве боје. Глава му је сива, а реп и ноге светлије, нокти црни. Дендролаг је симпатична животиња, мада мужјаци могу да буду веома агресивни. Ипак, они се брзо навикавају на живот у рошћу.

Дендролаг живи на Новој Гвинеји и у тропским шумама Северног Квинсленда. Познат је и као „кенгур са дрвећа“. Како већи део времена проводи на дрвету, то му је читав организам прилагођен том начину живота. Мањи је од обичног кенгура, предње ноге су му врло

мало краће од задњих и јаке него код осталих торбара. На земљи прави скокове краће од обичног кенгура. Исто тако и глава и уши су му мањи но у других животиња, скакача. Храни се лишћем, пупољцима и плодовима.

Реп му је мекан и служи му за одржавање равнотеже. Скокови које изводи са дрвећа могу покатакда да буду веома велики. Као и сви кенгури младунче дендролага довршава свој развој у мајчиној торби, а почиње да се верује уз дрвеће тек кад му нокти довољно очврсту да њима може да се чврсто ухвати за гране.

Дендролага је као и осталих кенгура све мање у Аустралији. Због тога аустралијски зоолози предузимају све што је потребно да се ова врста торбара заштити од изумирања.

У зоолошком врту је тихо. Изненада, крокодил је лењо зевао и с треском, као да је неко залупио врата, склопио чељусти. За мајмуне крокодил је будилник. Хитро су устали и стали један другом да бишћу крзно. Пробудила се и медведица, зграбила медведића-лењивца за врат и у воду. Мама помаже чистачица, тета Њура: медведић се боји њене метле и не излази на обалу. Мали нилски коњ Петрик радује се кад угледа брезову метлицу, отвара чељуст и од задовољства затвара очи: чека да му очисте зубе. Штета што не уме то сам, иначе би читаве дане само то радио.

У поликлиници московског зоолошког врта, као и у свакој другој, тихо је, чисто и мирише на лекове. Пред вратима је отирач од пенопласта натопљен раствором хлора. Никакви ђонове неће овамо унети микробе!

Данас је дан пријема. Примају: Валерија Корњејева, главни лекар зоолошког врта, Ирина Максимова која лећи дивље звери, мајмуне и друге сисаре и Валерина Негусова, птичји доктор. Прегледају болесне, купају их, суше...

Данас има само два болесника: назебла је мајмуница-капуцинка а ноја је заболело стомак. Лекове им дају зајед

ном, сва је испуцала. Мене боли, а ви се смејете!

— Де, не гуњај — потапшала га је по леђима Валерија Корњејева. — Сад ћу те намазати.

И заиста, намазала га је неким мелемом и кожа је престала да пуца.

Слончићеве невоље

Слончић је мрзовољан зато што се успавао. Комарци су устали пре њега и стали да га уједају. Није успео да се после дебелог слојем мокрог песка. А суви песак није му помагао. Пеку га уједа ко мараца, а и очи је напунио песком...

Валерија Јосифовна га је чула и дошла да му помогне. Слончић је стајао сасвим мирно док га је она умивала и ватом му чистила очи.

— Јуначина си, увек тако да се држиш!

А јуначина је дохватио сурлом неколико куваних кромпира, бацао их себи под ноге, згњечио их, залетео се и чапкунски отклизао поред своје исцелитељке. Као што видите, клизање по пируе од кромпира није ништа лошије од клизања по леду!

И белу јесетру су излечили

Ниједан зоолошки врт у свету не може се похвалити да му је дуго поживела бела јесетра. А њу су донели у московски зоолошки врт сас

ДЕЛФИНИ ВОДИЧИ

Сарадња између човека и делфина достигла је невероватне размере. Може се слободно рећи да је овај интелигентни морски сисар постао прави шампион животињског света у том погледу.

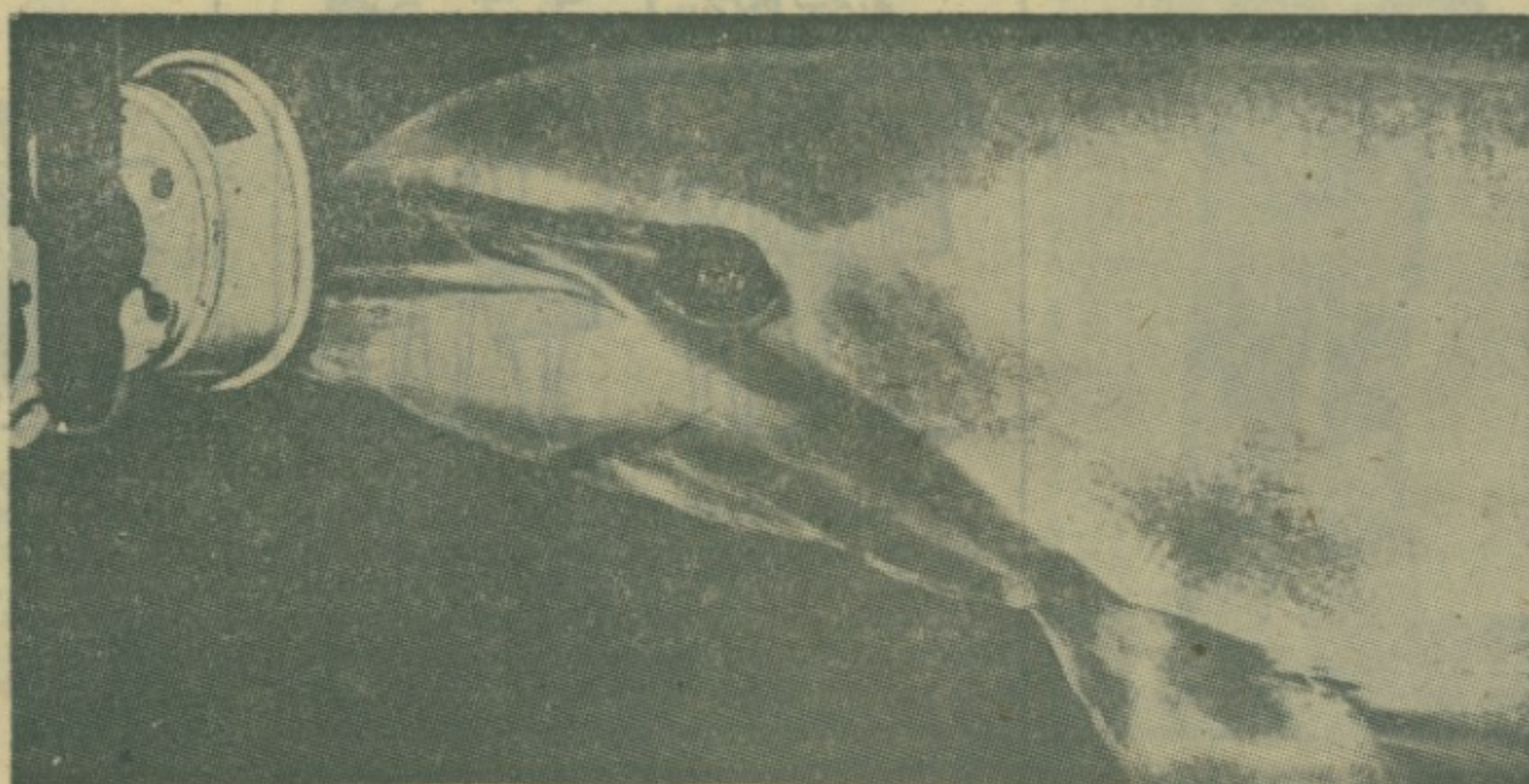
Приликом последњих експеримената вршених на подморници Селаб II био је потребан ронилац који би одржавао везу између подводног кесона и површине а у случају крајње нужде чак и спасавао океанографе. Тај задатак поверен је нарочито дресираном делфину Тифију.

Тифи, који је дугачак два метра и тежак 122 килограма, ронио је по двадесетак пута дневно пливајући између брода „Беркана“ и подморнице Селаб II. Свако роњење на дубину од 62 метра трајало је 45 секунди. Тифи је океанографима носио писма и поруке.

У Тихом океану је овој интелигентној животињи поверена још једна важна улога. Он је растеривао ајкуле које су кружиле око батискафа. Око врата је носио јаку огрлицу о коју је било окачено

уже за које је ронилац у неприлици могао да се ухвати што би му омогућило да га делфин врло брзо изнесе до брода на површину.

Тифи је пре неколико недеља извео још један подвиг. Он је из Мијамија водио телефонски разговор са једним својим сабратором који се налазио 8.000 километара далеко од њега у једном басену на Хавајима. У сваком од басена налазио се микрофон, пријемник и амплификатор. Делфини су на свом „језику“ врло дуго и живо причали.

СРЕДЊОВЕКОВНЕ КАШИКЕ

Пет средњовековних кашика веће археолошке вредности могу се видети на изложби одељења најновијих набавки Британског музеја. То су кашике с „дијамантским врхом“ које спадају у врсту раних енглеских сребрних кашика.

Поводом откривања кашика вођен је спор. Судија и порота су кашике прогласили за „највено благо“. На основу ове судске одлуке, налазач је примио у знак захвалности награду у износу од девет милиона динара.

Према британском закону, кад се нађу ископају предмети који садрже злато или сребро о томе се мора поднети извештај полицији, суду или Британском музеју, јер оне спадају у законом заштићене вредности и као такве припадају држави. Ако се одмах јави властима о нађеном благоу и ако се цело преда, налазач (не власник земљишта на коме је благо нађено) добија једну ex gratia дограду, чија висина износи пуну тржишну цену нађених предмета.

Фантастична Реј Бредбери

(4)

ЧУДНО ЧУДО

— Али изгледа да неће — замишљено је изговорио Вилијам грејући дланове на ватри. — Овог пута сам поверовао да је на крају ипак куцнуо наш час. И сад овај тип, тај Нед Хопер који само за стомак живи. И кад ће га већ једном гром ударити.

— Када? — Боб је ставио доглед на очи — готово већ га је погодио. Нех погледају они који су у то сумњали!

Вилијам је скочио на ноге и стао поред њега. Поделили су доглед — свакоме по једна цев.

— Гледај!

И Вилијам је приближивши оку доглед, повикао:...

А имало се шта и видети! Нед Хопер је тапкао у месту поред аутомобила. Људи који су седели унутра енергично су протестовали. Он им је давао у руке новац. Ауто је отишао. И до њих горе допрли су пригушени раздаљиним жалосни уздаси Неда.

Вилијам уздахну дубоко.

— Он враћа новац! Гледај, само што није ударио оног тамо. А овај му прети песницом. Нед и њему враћа новац! Гле дај само, какав нежан растанак...

— Тако му и треба — ликовало је Боб не испуштајући своју половину догледа.

— Био га, пали мотор — рекао је Роберт. — Не бих хтео да сам поред њега. Не волим ружне речи. Хајдемо Вили.

Не чекајући да се Вилијам Бентли и Роберт Гринхил спусте својим колима на повратку ка тајанственоме граду, разјарени Нед Хопер је брзином хица нестао са узвишице. Љутити повици, рикање мотора и обојени картон је као бумеранг пролетео с фијуком поред самог Бобовог уха.

И, где, већ су сви аутомобили одјурили даље дижући облаке прашине. Наш познаник Нед изводио је неку помамну игру, тресуо о земљу своје наочаре, стегнуо плакат и страшно опсовао.

Нед је већ био нестао у облаку прашине кад је плакат лагано пао на земљу, Вилијам га је подигао и обрисао.

Сумрак је постао гушћи. Сунце се опрашало с далеких врховима. Цео крај се ућутао и замро. Нед Хопер је ишчезао и њих двојица остали су сами на опустелој узвишици. Стајали на прашавај земљи испресецаној траговима точкава и гледали у песак и тајанствени ваздух.

— Нема га, нема — јавио се Вилијам.

— Бојим се да је тако — одазвао се Боб.

Посута златним руменилом сунца које је залазило пустиња је била празна. Град је нестао. Само су два-три ковитлаца прашине кружила и нестајала на хоризонту и — то је било све.

Вилијам је све своје разочарање изразио једним дубоким јауком.

— То је он учинио! Нед! Нед Хопер, врати се. Све је покварио проклетник! Никад не видео светлост дана! — Он је замуцао — Бобе, како ти можеш... Изгледа ништа му не можемо.

Роберт се тужно осмехнуо.

— А мени је жао, жао ми је Неда Хопера.

— Жао!

— Он, на пример, није видео оно што смо ми. Није видео оно што су видели сви други. Ни за тренутак није поверовао, а неверовање је, изгледа, заразно. Оно се брзо лепи за друге.

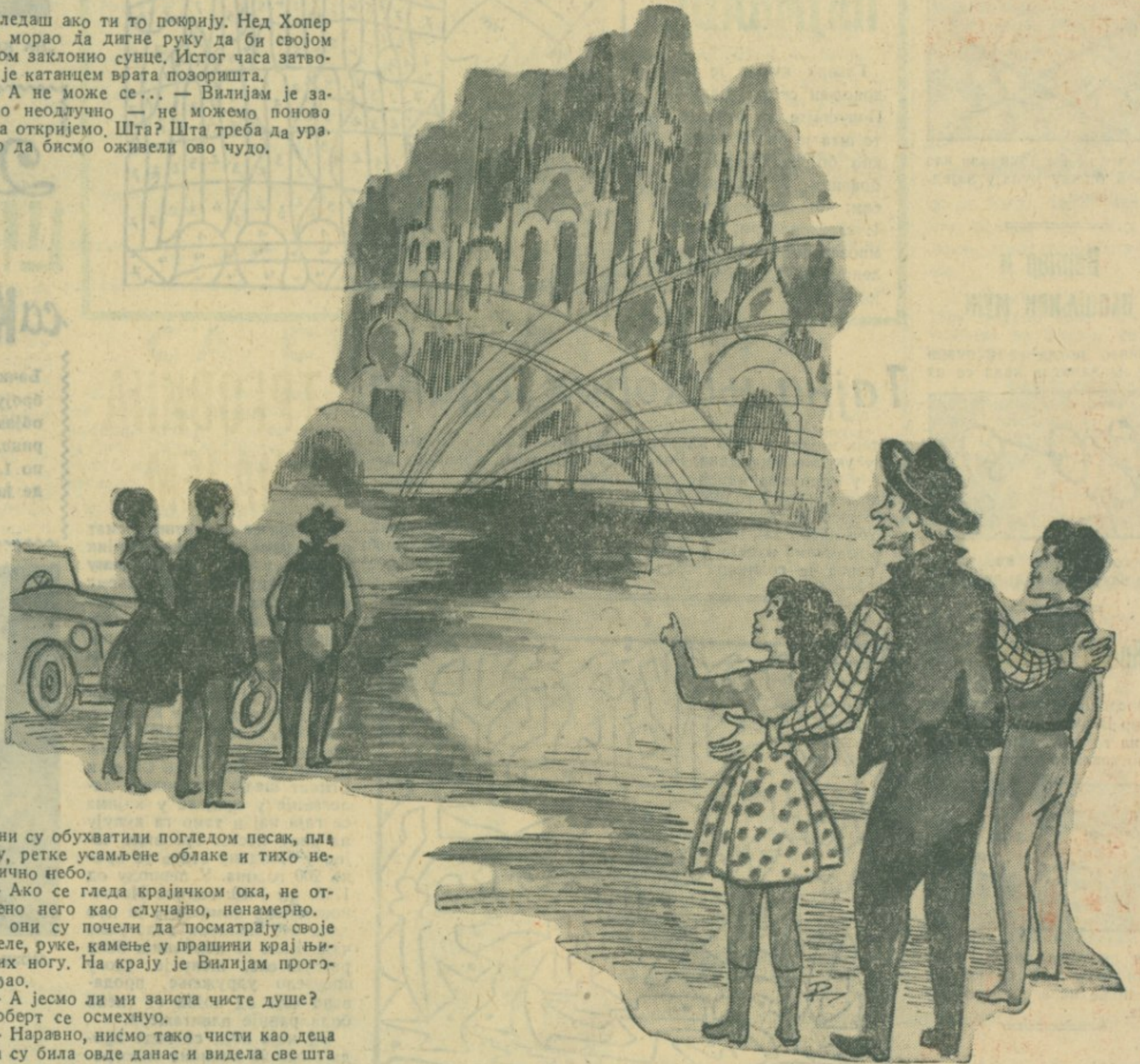
Вилијам је зурно у пуст крај.

— По томе, сва је ствар у томе.

— А ко би то знао — Роберт је завртео главом. — Једно је сигурно: кад су људи свраћали овде видели су град, градове, фатаморгану, назови то како год хоћеш. Али пробај ако можеш нешто да

разгледаш ако ти то покрију. Нед Хопер није морао да дигне руку да би својом шапом законио сунце. Истог часа затворио је катанцем врата позоришта.

— А не може се... — Вилијам је заћутао неодлучно — не можемо поново да га откријемо. Шта? Шта треба да урадимо да бисмо оживели ово чудо.

Они су обухватили погледом песак, плашину, ретке усамљене облаке и тихо непомићно небо.

— Ако се гледа крајичком ока, не отворено него као случајно, ненамерно.

И они су почели да посматрају своје ципеле, руке, камење у прашини крај њихових ногу. На крају је Вилијам прогунђао.

— А јесмо ли ми заиста чисте душе?

Роберт се осмехнуо.

— Наравно, нисмо тако чисти као деца која су била овде данас и видела све шта су хтела, ни као одрасли прости људи који су се родили у златним пољима а сада лутају светом остајући у души деца. Не, Вили, ти и ја нисмо ни као они, ни као остали људи, ни мала, ни велика деца. Али ми имамо једну лепу особину: ми се радујемо животу. Знамо за прозрало јутро на пустом друму, знамо како се рађају и гасе звезде на небу. А стари наш Нед одавно се одвикао да се радује животу. Како да се не сажалиш на њега кад га само замислиш у овом тренутку: јури на свом мотоциклу, тако целу ноћ, целу годину...

Завршивши говор Роберт је открио да Вилијам кришом упире поглед на пустињу. Тихо је прошапутао.

— Видиш ли нешто?

Вилијам је уздахнуо.

— Не. Може бити... сутра.

На цести се појавио аутомобил.

Погледали су се. У очима им је блеснула нада. Али нити су руке подigli, ни уста отворили да га зауставе. Стајали су ћутећи и држали у рукама шарени плакат.

Ауто је пројурно поред њих.

Пратили су га молећивим погледом.

Аутомобил је зачוכио и почео да се

враћа идући у рикверц. Унутра су седели мушкарац, жена и дечак и девојчица. Човек им довикну.

— Шта, већ сте затворили?

— Не треба да... поче Вилијам.

— Он хоће да каже да не треба да платите — упаде му у реч Роберт. — Последњи посетиоци данас, а уз то и цела породица. Бесплатно. На рачун фирме.

— Хвала, пријатељу, хвала.

Аутомобил је заурлао и ушао на равани гледалишта.

Вилијам ухвати Роберта за лакат.

— Бобе, шта је теби? Зар хоћеш да ожалостиш децу, такву дивну породицу.

тренутак ми се учинило... али сада... Да, сво га!

Муж се загледао у женино лице, нешто је прочитао на њему, направивши замишљен израз лица и окренуо се ка пустињи и ваздуху над њом.

Да — проговорно је на крају — наравно да је то.

Вилијам је погледао на њих, пустињу и онда на Роберта. Овај му се осмехну.

Лица оца, мајке, кћери и сина била су озарена.

— О! — прошапутала је кћер — је ли то могуће!

— Ћути... — благо му рече Роберт. — Хајдемо.

Деца су истрчала из аута. Мушкарац и жена су такође изашли напоље и застали обасјани вечерњом светлошћу. Небо је било златно с плавим одсјајем. Негде у пешчаној даљини певала је птица.

— Гледај! — рекао је Роберт.

Прилику су породици која је стала у ред гледајући на пустињу.

Вилијам је зауставио дисање.

Мушкарац и жена су змиркали посматрајући сумрак.

Деца нису ништа говорила. Њихове јасне очи упијале су у себе одсјај сумрака.

Вилијам се нахашљао.

— Већ је касно. Хм... Лоше се види.

Мушкарац је хтео да му одговори, али га је малишан предухитрио.

— А ми видимо... лепо!

— Да... да! — прихватила је девојчица показујући руком — Ено тамо!

Мајка и отац уприли су поглед тамо где је показивала њена рука као да ће им то помоћи и...

— Боже, — узвикнула је жена — за

Отац је одговорио, засењен оним што је видео.

— Да... Дивно је.

Вилијам је већ почео подизати главу, али му Роберт шапну.

— Не жури! Сад ће се појавити. Сачекај мало, не жури, Вили.

Тада је Вилијаму оинило шта треба урадити.

— Ја, ја ћу стати поред деце, рекао је.

И он се лагано упутио напред и зауставио се иза леђа девојчице и дечака.

Тако је стајао дуго као између две ватрице у хладној вечери. То га је загрејало и он је, трудећи се да и не дише, на крају полако подигао очи, забринуту упро поглед на вечерњу пустињу и нестваран град у сутону.

И у пешчаном облаку прашине од које је ветар градио куле, пенице и минарета — видео град.

Осетио је на врату, сасвим близу дисање Роберта који је шапутао као да разговара сам са собом.

„Заиста... чудно чудо...“

И град се појавио.

КРАЈ

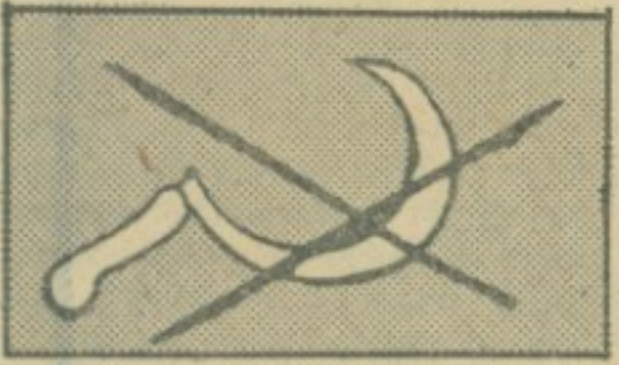

Одговори:

Случај одбеглог робијаша

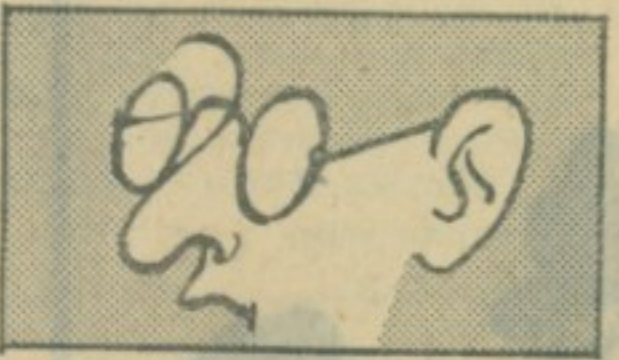
Робијаша је одало његово непознавање сеоских радова. Наиме, сељаци никад не жњу

лан да му не би покидали влакна, већ биљку чупају заједно с кореном.

Вернер и плашљиви мун

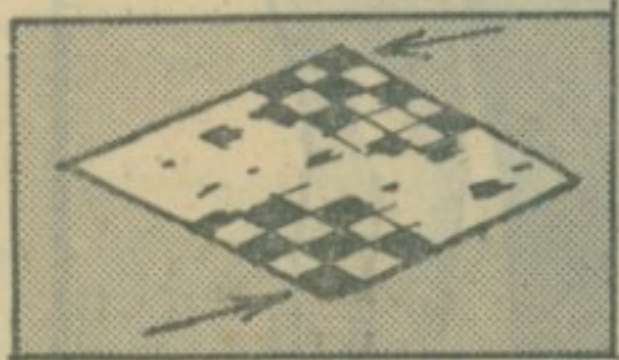
Познато је да се наочари никад не замагле када се из

топле собе изиђе на улицу где је ваздух хладнији.

Крађа и шахисти

У последњем тренутку инспектор Вернер је обратио па жњу на то да је шаховска табла постављена непрописно.

Прави шахисти никад неће почети игру ако се крајње црно поље налази десно од играча.

ЗА МАЛЕ ЦРТАЧЕ

НАПРАВИ САМ

Играчке од плуте

Са прошлим бројем завршили смо серију минијатурних играчака — украса направљених од залупача. С обзиром да њихово прављење није захтевало веће издатке, а предмети су били симпатични не само као играчке већ и украси, надамо се да се већина од вас потрудила да изради, ако не све, оно бар неке од њих.

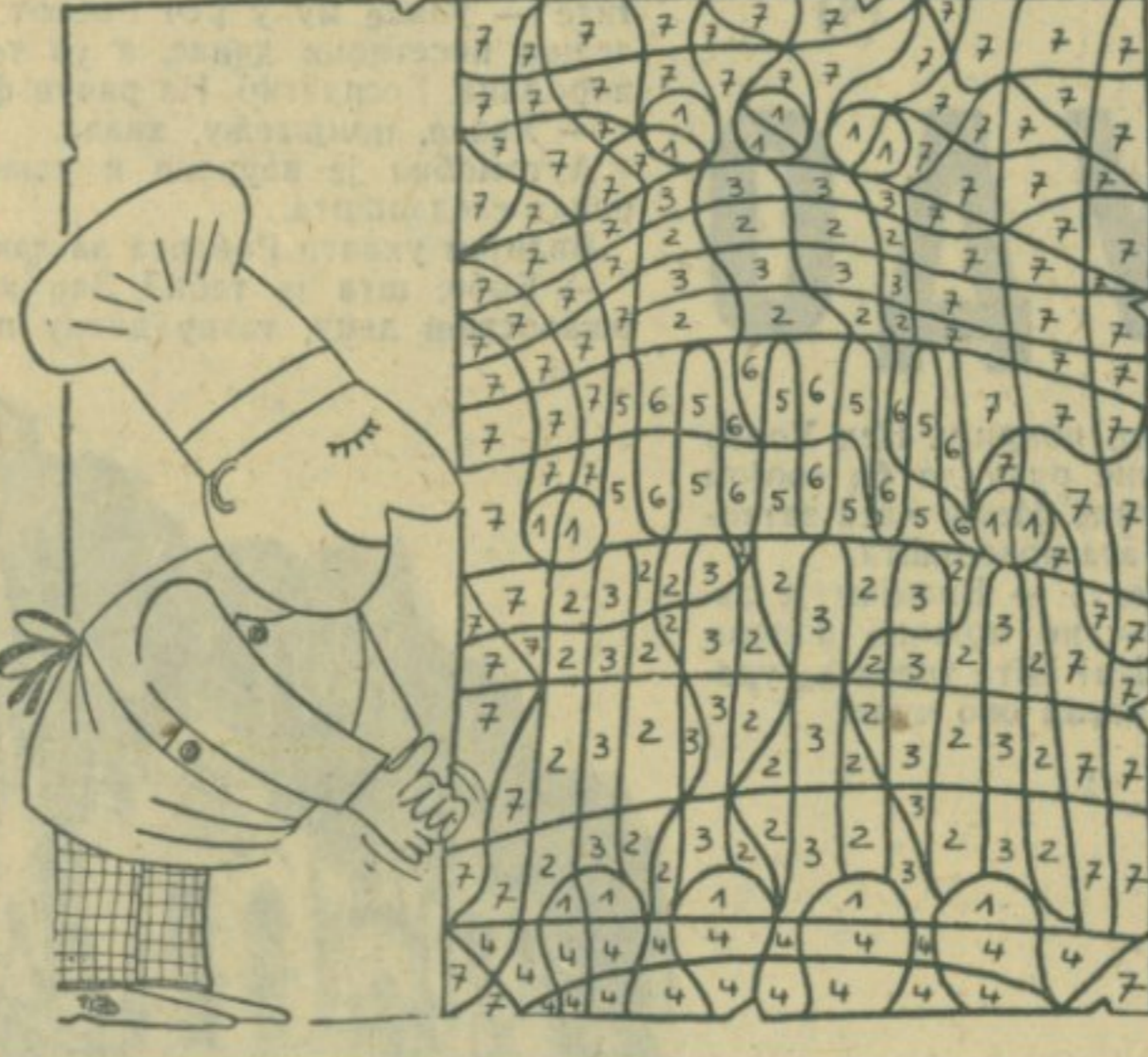
Да бисмо вас подсетили шта је та серија садржавала, дајемо вам на крају слику у којој се налазе неки од њих. Ту су: реактивни авион, једрилица, сто са сунцобраном, кућа, ограда, цвеће, патка и канта за поливање.

Онима који су из било ког разлога пропустили да направе неки од ових предмета, предлажемо да искористе ову слику и накнадно то учине.

ОТВОРИ ОЧИ

ЗА НАШЕ НАЈМЛАЂЕ

Главни кувар је задовољан својим радом. Покушајте да откријете шта је он то направио бојећи бројеве 1: црвеном; 2: наранџастом; 3: кестењастом; 4: светлоплавом; 5: тамнозеленом; 6 светлозеленом; и 7: жутом бојом.

Тајна њихових година

Отац, мајка и три кћерке имају укупно 90 година. Разлика у годинама између девојчица износи 2 године. Мама је десет година старија но све три кћери заједно. Разлика у годинама између родитеља равна је годинама сред-

ње кћерке. Колико година имају тата, мама и њихове девојчице.

Одговор: $38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90$

ТРГОВИНА ЧАЈЕМ

Лондон се од давнина сматра једним од најважнијих центара у свету за трговину чајем. Стручњаци се у њему састају два до три пута недељно ради трговине и продаје чаја чија количина годишње износи преко 163 милиона килограма.

Велике продаје чаја одржавају се редовно у Калкути, Колумбу, Кочину, Најробију и другим светским центрима. Земље као Совјетски Савез и Египат шаљу трговинске делегације у крајеве у којима се гаји чај и тамо га купују на лицу места. Трговина чајем у Лондону стара је преко 200 година. У периоду од 1710. до 1810. године Источноиндијска компанија је продала 340 милиона килограма чаја. Када је компанија била распуштена, њену је улогу преузело удружење продаваца чаја од којих су неки били раније плантажери.

Од чаја који се овде продаје око 20 милиона килограма се извози. Овај прелаз из руке у руку а да се при том не појављује ни листић чаја. Он се можда налази у осигураним складиштима у лондонској луци, у Ливерпулу или Ејвонмауту, или у луци поред циновског Хуглијевог моста у Калкути. Једини људи који долазе у непосредан додир с чајем јесу дегустатори. Они не попију ниједну кап чаја, већ само опробају укус листића. Захваљујући дугогодишњој пракси, они могу боље да оцене квалитет сваке врсте чаја од било којег инструмента.

„НА КОЗАРИ“, рад Стојадина Спасеског, село Јабука код Пачева, Ул. Сутјеска бр. 6

Зерју ЦТЕЖИ са КОНКУРСА

Бачки цртежи у овом броју, као и они раније објављени у овој рубрици, награђени су са по 1.500 динара. Награде ће бити достављене поштом.

„САНКАЊЕ“, рад Ненада Ристића, Београд, Кнеза од Семберије бр. 10

„МОЈЕ СЕЛО“, рад Зорана Тасића, уч. V раз. основне школе, Ваљева, Силбићева бр. 46/II

Он их већ има

У свом радном кабинету нешто да вас пита. — И да један научник-математичар би боље објаснио она седи задубљен у цифре. Његова кућна помоћница куца на врата, улази и каже: — Господине, неки човек има — не дижући главу од се налази у предсобљу, жели говори расејани научник.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) стари град у Малој Азији, 6) рима, слик, 7) врста глодара, 9) стојер, 10) летњиковач, 11) предлог, 12) врста мушког гласа, 13) козметички препарат за бојење усана, 15) обала, 16) водено просторство, 19) немачки предлог, 19) болња, 20) лична замесница, 21) супарник, 23) иницијали нашег књижевника („Ново иверје“), 25) холандски шаховски велемајстор, 26) део шиваћег прибора, 28) скраћеница за множину, 29) место у Боки Котарској, 30) змијски цар, 32) удубљење у зиду, 33) рибарско оруђе, 35) обличје, 36) индустријско место у Босни.

Crossword grid with numbers 1-36.

Усправно: 1) стваралачка делатност, производност, 2) бог ветрова код старих Грка, 3) скраћеница за рукометни клуб, 4) органска хемијска једињења, 5) име и презиме нашег књижевника („Два дванцика“), 6) полако, 8) речна риба, 10) француски књижевник („Пут у средиште Земље“), 14) истарски књижевник („Борба Жвалећ“, 17) женско име, 21) француски песник (Жан Артур), 22) град у Француској, 24) дефицит, 27) северноамерички поларни истраживач (1844—1935), 31) богиња несреће код старих Грка, 34) историјско место у Малој Азији.

Усправно: 1) март, 2) ак, 3) карта, 4) ал, 5) кану, 6) барок, 7) Рашка, 8) ума, 10) део, 12) вест, 13) да, 16) Арл, 19) Буче, 21) креп, 22) Млава, 23) Осогово, 24) Лапад, 25) сви, 26) О. К., 28) рак, 30) Санд, 31) опит, 35) де, 36) ке.

НАСТАВИТЕ РЕД

Између четири доње, нумерисане фигуре, треба одабрати једну којом ће се моћи наставити низ започет двема горњим фигурама. Покушајте да то учините.

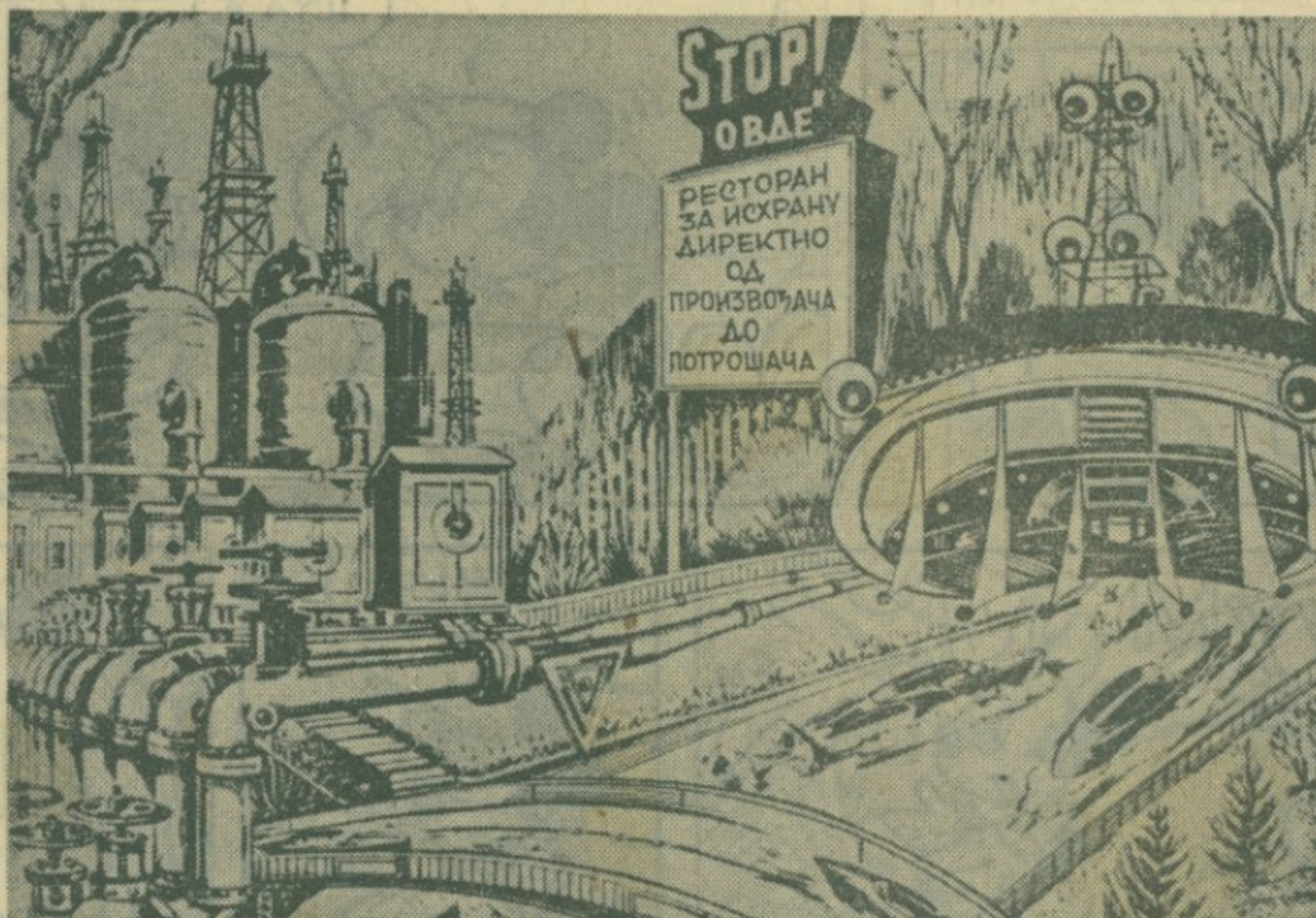
Одговор: $3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100$

ХОЋЕМО ЛИ ЗА 20 ГОДИНА ЈЕСТИ ПЕТРОЛЕЈ

ДВЕ трећине човечанства гладује а уз то се број људи на нашој планети непрестано повећава застрашујућим темпом. Због тога се све већи број научника у свету бави проналажењем нових извора исхране. Досад је у том смислу изнето много предлога, између осталих да ће и петролеј постати извор хране. Реализацијом ове идеје бави се једна екипа француских стручњака у рафинерији нафте Авера у Буш-ди-Рон.

Ево шта о томе каже један од инжењера из ове групе научника:

„На нашој планети има данас око 3 милијарде људи. Рачуна се да ће их 2000. године бити двоструко више. Међутим, чињеница је да већ данас око две милијарде људи немају довољно хране, односно, не уносе у организам колико треба протеина. Познато је да протеина има у млеку, меду, риби и јајима одакле их директно узимамо. С друге стране, брашно од соје, хлеб од тропске биљке арашиде, сезам, памук и разни микроорганизми почињу да бивају важни извори овог хранљивог састојка.

МОЖДА ЋЕМО ЗА 20 ГОДИНА УМЕСТО У РЕСТОРАНИМА РУЧАВАТИ У БЕНЗИНСКИМ СТАНИЦАМА

Опите којима желимо да из двојимо хранљиве материје из петролеја, отпочели смо 1955. године. Наравно, у почетку је то био мучан посао чији се резултати нису могли сагледати. Данас ми већ успевамо да из њега извучемо протеине за исхрану.

Анализе и опити врше се непрекидно и ко зна неће ли домаћинца у не тако далекој будућности куповати протеин у облику зрнаца, праха или пак супа у кесицама код бакалина на углу или... бензинској станици“.

СА СВИХ СТРАНА

* Од 1. јуна ове године сви омоти на цигаретама у Америци морају да носе овај натпис: „Пажња! Пушење цигарета може да наруши ваше здравље.“

* Јапанци су, изгледа, народ који највише води рачуна о свом здрављу. За време магле или у време епидемија грипа на токијским улицама могу се видети пролазници са белим маскама које им покривају уста и нос и тако спречавају да им хладан ваздух улази у уста, или пак да они својим кијањем и кашљањем заразе остале суграђане.

* Најмањи поштањски биро на свету управо је прославио десетогодишњицу. Ова пошта ради у Бронлажу у планинском масиву Харца у Немачкој. Свакога дана за време сезоне а док траје кон-

цент који се даје у парку истоимене ваздушне бање у част бањских гостију, пролази један пони који носи на својим леђима два сандучића за писма. У њих гости стављају писма и поштањске карте. На картама се налази жиг: „Пони-Пост Бронлаж“.

* У извесним северним земљама може се посматрати једна интересантна појава: Сунце у поноћ. Као пример навешћемо неколико норвешких лука и градова у којима се та појава може видети: у луци Хамерфесту од 15. маја до 25. јула; на Северном рту у јулу, у луци Тромсое од 22.

ЧАС ИЗ САМИЛОСТИ

У статуту Друштва за заштиту животиња у белгијском граду Бонвану, постоји поред осталих и овакав један пропис:

„Сваки члан Друштва дужан је да се једном месечно упрегне у плуг и да три часа оре земљу. Захваљујући томе он ће моћи лакше да представи себи колико је горак живот теглених животиња. То ће му помоћи да са већим жаром штити интересе наших четвороногих пријатеља“.

УТИЦАЈ СВЕЛТОСТИ НА РАСТЕЊЕ БИЉАКА

Да би утврдили колики је утицај светлости на растење дрвећа, дански ботаничари су извели занимљив експеримент. Стабла појединих борова у једној шуми излагана су снажној светлости рефлектора док су остала била у мраку. Осветљени борови расли су за 10 до 15 одсто брже од неосветљених.

... када би се догодило да све пчеле на једном изумру то би истовремено био крај

и за неких 10.000 врста биљака код којих пчеле врше опрашивање.

... између 1650. и 1950. године број становника на Земљи се учетворостручио.

... микроскопским прегледима можданог ткива утврђено је да постоји огромна разлика

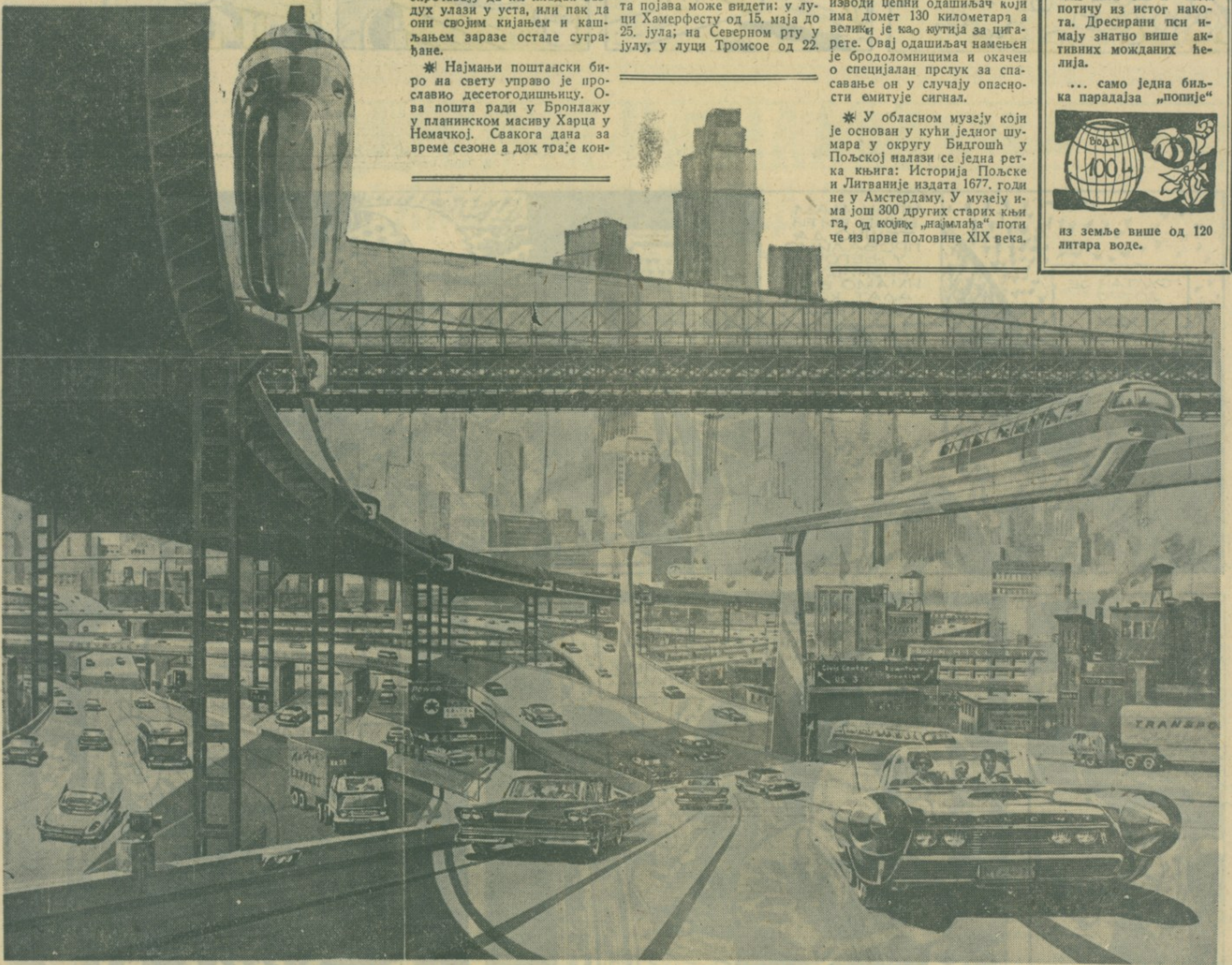

ка између мозга дресираних и недресираних паса чак и када потичу из истог пакта. Дресирани пси имају знатно више активних можданих ћелија.

... само једна биљка парадајза „попије“

из земље више од 120 литара воде.

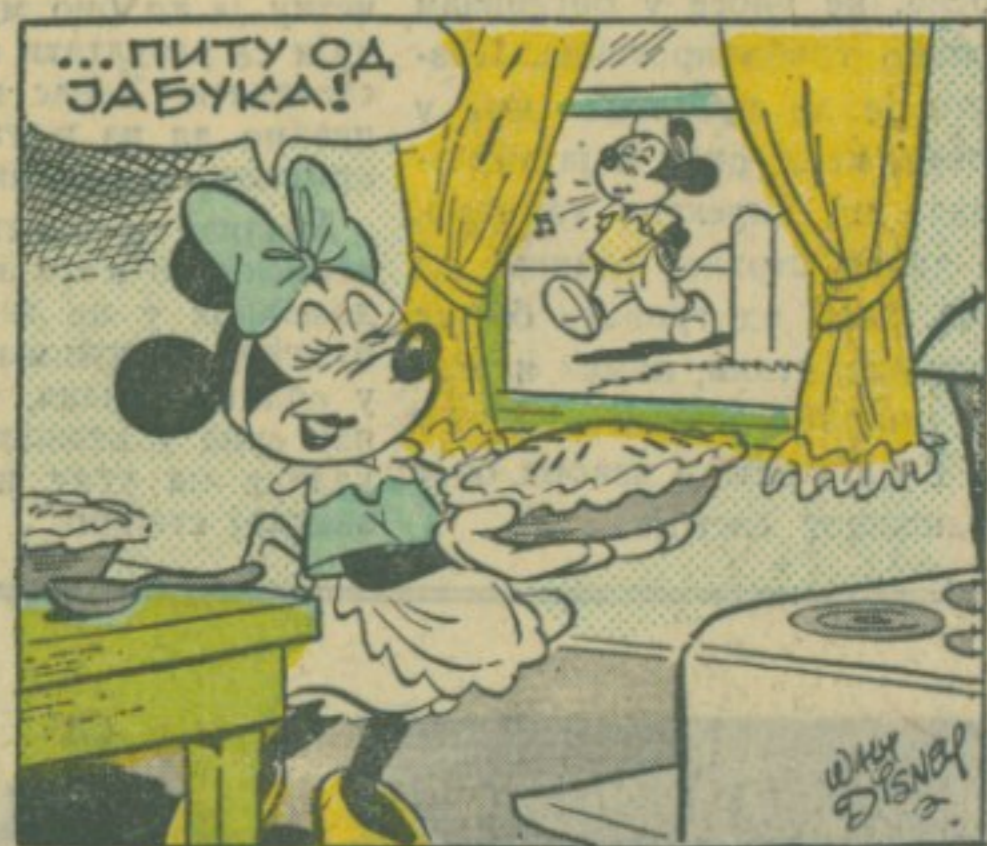
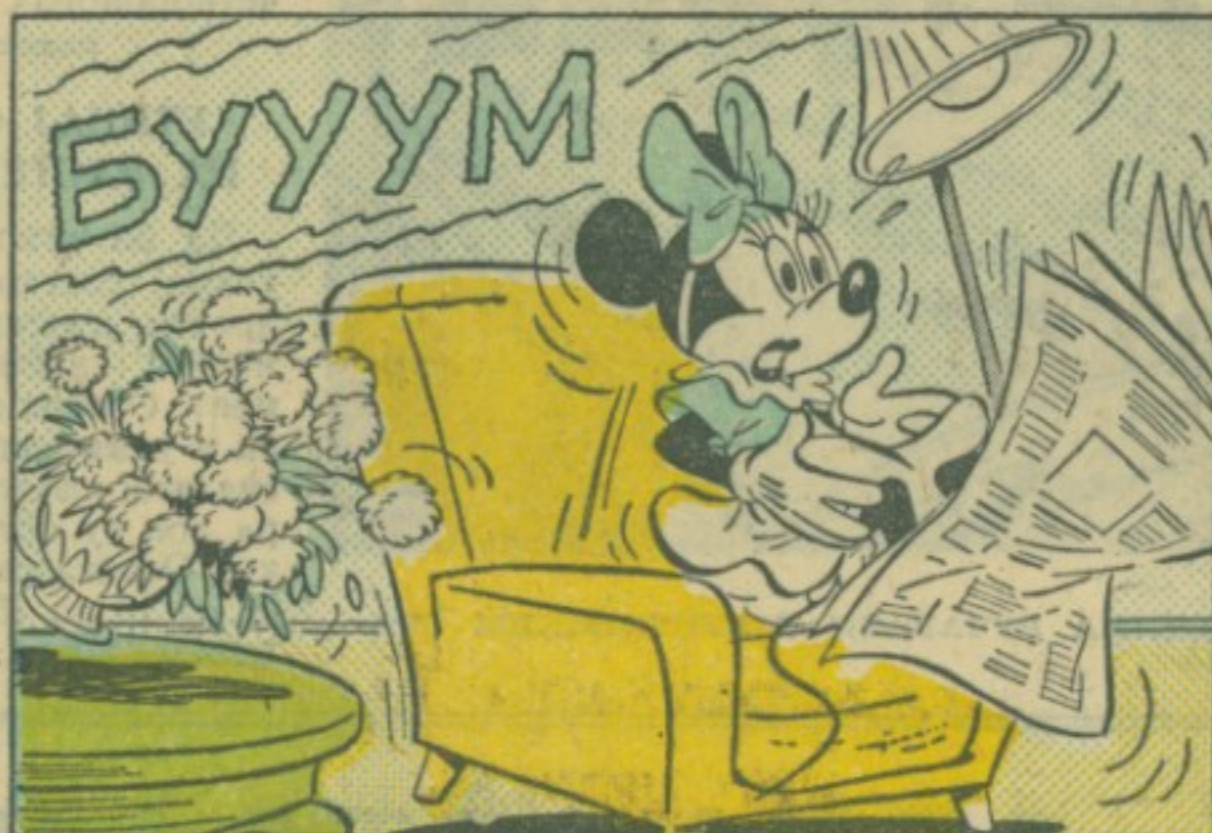
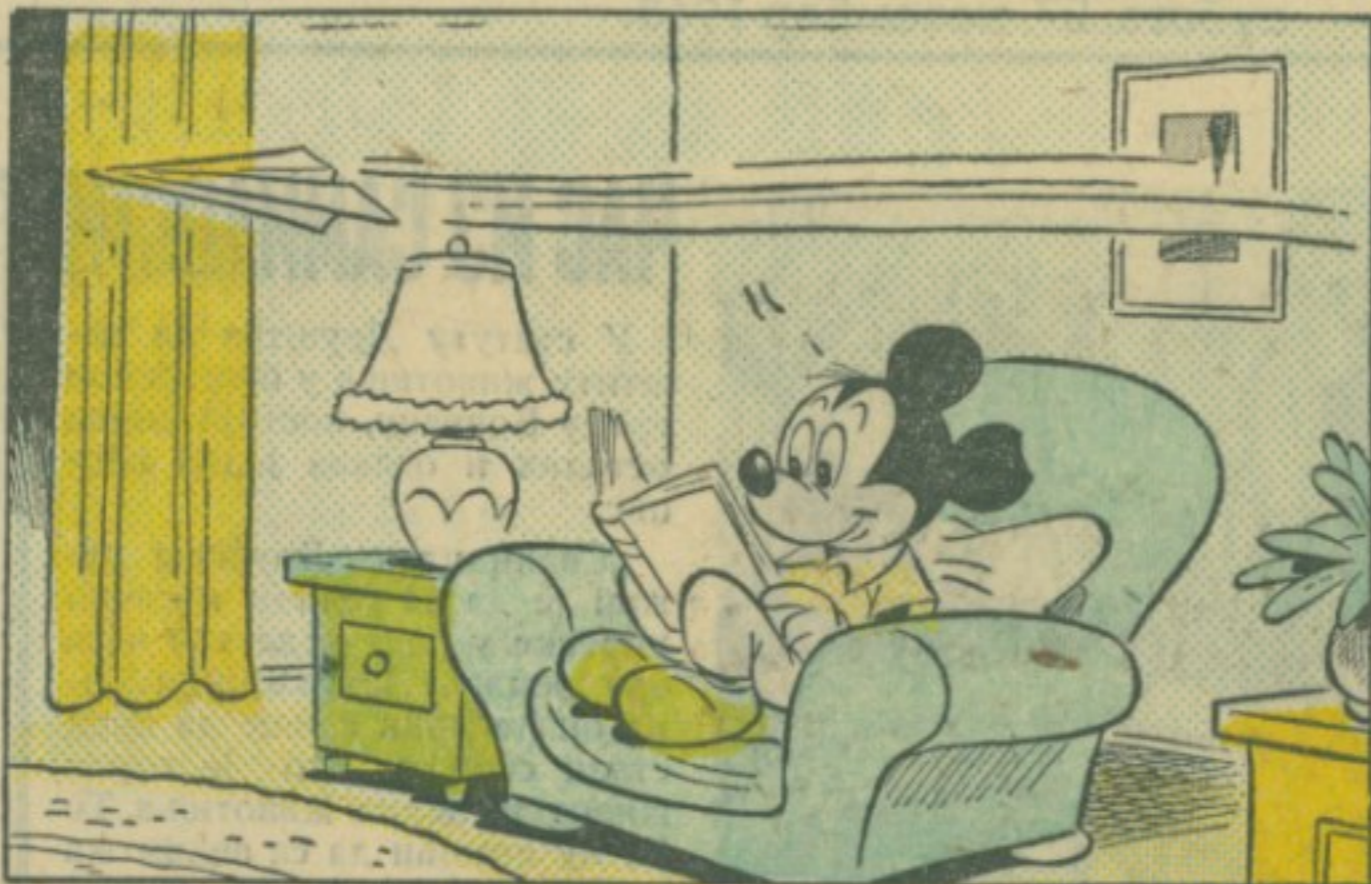

САОБРАЋАЈ У БУДУЋНОСТИ

КАКО ЋЕ ЉУДИ ЖИВЕТИ У БУДУЋНОСТИ, ЧИМЕ ЋЕ СЕ ХРАНИТИ, КАКО ЋЕ СЕ ОДЕВАТИ, КАКО ЋЕ ИЗГЛЕДАТИ ГРАДОВИ И ТАКО ДАЉЕ. ТА И ДРУГА СЛИЧНА ПИТАЊА ЗАНИМАЈУ МНОГЕ СТРУЧЊАКЕ И ОНИ НА ОСНОВУ РЕАЛНИХ УСПЕХА И МАШТЕ СТВАРАЈУ СЛИКУ БУДУЋНОСТИ. ОВДЕ ДОНОСИМО ЈЕДНУ ОД ТИХ ТВОРЕВИНА МАШТЕ, САОБРАЋАЈ У БУДУЋНОСТИ ОВАЊАЋЕ СЕ НА ТРИ-ЧЕТИРИ ИЛИ МОЖДА ЧАК И НА ПЕТ НИВОА. СЕМАФОРИ ЋЕ БИТИ НЕПОТРЕБНИ ЈЕР ЋЕ СЕ ГРАДСКИМ УЛИЦАМА ВОЗИТИ САМО У ЈЕДНОМ ПРАВЦУ. УЗ ТО ЋЕ ПОСТОЈАТИ И ЕЛЕКТРОНСКИ СИСТЕМ ЗА АУТОМАТСКО УПРАВЉАЊЕ АУТОМОБИЛИМА И КОНТРОЛУ САОБРАЋАЈА.

WALT
DISNEY

МИВИ

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

726

